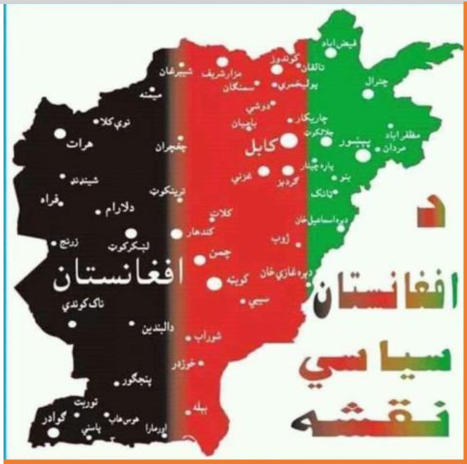

تر ۲۰۱۹ م کال پورې
لوی افغانستان
ولې جوړ نه شو؟

Download from:aghalibrary.com

ویډیویي وینا:مشال خان ټکر(د لوی افغانستان د غورځنګ مشر)
ټایپ او ایډیټ کوونکی: محمد "مشال"

لومړۍ برخه

د افغانستان ددولت او خلکو لاس یا رول د لوی افغانستان

په نه جوړېدو کي

دوهمه برخه

د محکوم افغانستان یا کوزي پښتونخوا د تش په نامه قام پرسته مشرانو رول د
لوی افغانستان په نه جوړېدو کي

دریمه برخه

افغان

پښتون،پختون،پشتون

څلورمه برخه

د پښتنو او بلوڅو ورونو وروروليي

د افغانستان د دولت او خلکو لاس یا رول د لوی افغانستان په نه جوړېدو کې:

ګرانو وطنوالو د قامونو په عروج او زوال کي د قامي تاریخ لویه برخه ده د خپلو قامي روایاتو او د خپلو اسلافو د ځلانده کارنامو او د هغوی د اشتباهاتو نه ځان خبرول او د خپلو مشرانو د شجاعت،جرءت،جد و جهد، او مبارزې ته موفقیت حاصلول د قام د افرادو یو ضروري او خوشخواره فرد ګڼلی شي ددنیا د نورو نومیالیو قامونو په شان پښتون هم یو نومیالی او د اوږد تاریخ درلودونکی قام دي ،ولي له بده مرغه ددې قام پخوانی تاریخ ډېر په تیاره کي پروت دي ولي هغه خلک چې څومره هم د پښتون د قامي تاریخ نه خبر دي ،زه دا د هغوی قامي،ملي،اخلاقي او تاریخي فریضه ګڼم چې خپل ولس له هغې خبر کړي.

ګرانو وطنوالو پرونۍ هلي ځلي ننی تاریخ دي او ننۍ هلي ځلي سبانی تاریخ دي.نو چي څوک د خپل تاریخ نه خبر نه وي نو هغه داسي دې چي هغه خپله حافظه له لاسه ورکړې وي او چي څوک خپله حافظه له لاسه ورکړي هغو ته لېونیان ویلی سو نو چي څوک لیونی وي نو د هغه دا حق نه جوړیږي چي د خپل وطن د حال او مستقبل لپاره څه وکړي.

وای هغه خلک چې د خپل تاریخ نه زده کړه ونکړي نو کومي غلطۍ چي سوي دي هغه بیا بیا تکراروي.

ګرانو وطنوالو د امریکا یو جمهور رئیس روزولټ وایي چي کوم بنده د تاریخ نه خبر وي نو هغه د خپل وطن د راتلونکي لپاره ډېري ښې منصوبې تیارولای سي .یوه ورځ ویسټرن چرسن ته یو سړی راغلي چې موږ د راتلونکو پینځو ۵ کالو لپاره یو څه منصوبات تیارول غواړو نو هغه ورته وویل چې پنځه کاله وروسته لاړ شه او د خپل تاریخ نه ځان خبر کړه او بیا د راتلونکو څو کالو لپاره منصوبه تیاروه .

او په سورة الاعراف کي په رکوع نمبر ۱۳ کي خدای پاک ج وایي چي هرهغه قوم چي کوم د تاریخ نه زده کړه ونکړي او د هغې کي چي کوم هلي ځلي شوي د هغې د مشاهدې نه ځان خبر نکړي نو خدای پاک ج وایی چي زه په ذهن باندي مهر لګوم بیا هغوی هغه خبري نه

اوري چې کومې د اوریدو قابل دي او هغه شیان چې د لیدو قابل وي هغه به بیا په نظر نه ورځي .

ګرانو وطنوالو زما د ننی بیانیې موضوع ده چې تراوسه اخر لوی افغانستان ولې جوړ نسو؟

نو ګرانو ورونو او خویندو دلته چې څنګه افغانستان په دوو ځایونو کې پروت دي چې یوه ته محکوم افغانستان ویلی شو او بل ته ازاد افغانستان ویلی سو ،نو په دې وجه زه لګیا یم په دې اوله برخه کې زه کوشش کوم د ازاد افغانستان په باره کې خبرې کوم چې ولې کومې غلطۍ سوي دي چې تراوسه لوی افغانستان جوړ نسو او په دوهمه برخه کې زه د محکوم افغانستان یا کوزې پښتونخوا په باره کې خبرې کوم چې د کوزې پښتونخوا کوم رول وو چې لوی افغانستان جوړ سوی نه دی .

ګرانو وطنوالو د لوی افغانستان باني یا بنسټ ایښودونکی زموږ ستربابا احمدشاه بابا دي . احمدشاه بابا چې کله خواست کړي وو نو هغه د پښتنو ټولو قبیلو ته خواست کړي وو چې د خدای لپاره ننګ وکړې او یو موټې شئ!او هغه په دې کې کامیاب سوی هم وو احمدشاه بابا د ټولو واحد باچا دي چې هغه د پښتنو ټولې قبیلې د ورورولۍ او عزیز ولۍ په مزي کې پیيلي وې ،د عزیزولۍ لفظ د بابا له وخته موږ ته په وراثت یا په میراث پاته دي . احمدشاه بابا د لر پښتنو ته د لر درانیان ویل او د احمدشاه بابا په لوی افغانستان څلور مرکزونه وو یو کندهار دوهم کابل دریم پېښور او څلورم کوټه وه خو پېښور د افغانستان د اقتصادي،تجارتي او ماشي مرکز وو د احمدشاه بابا د مرګ نه وروسته د هغه زوی تیمورشاه باچا سو هغه پلازمینه د کندهار څخه کابل ته راوړه چې اته میاشتې تیمورشاه به په کابل کې ناست وو او څلور میاشتې به په پېښور کې وو پېښور د افغانستان سرمایوي پلازمینه وه زه به نور په تفصیل کې نه ځم خو چې هرکله په ۱۹ سده کې چې کله انګرېزانو د هند نه پښې راچاپېره کړې هغوی د خپلو ستراتیژیکو ګټو لپاره افغانستان ته سترګې خړې کړې نو چې کله یو هیواد بل هیواد تبا کوي نو اول د هغه په اقتصاد برید کوي نو چې کله انګرېزانو افغانستان ته سترګې خړې کړې نو اول انګرېزانو د رنجیت سینګ په واسطه پر پېښور په کال ۱۸۳۴ م کې قبضه وکړه چې د افغانستان اقتصادي ملا ماته کړي په هغه وخت کې د پېښور مشران ددوست محمد خان ورونه سلطان مامور خان او سلطان یارمحمد خان وو هغوی رنجیت سینګ ته موږ پرېښودو او جلال اباد ته راوتښتېدل پر موږ ۸۷ کاله باچاهي یا کندهار کوله یا کابل راباندي

کوله خو چي غلامي شوه هغه افغانستان موږ ته پرېښوده خو د افغانستان ولس راپانځېده .بیا بریتانوي استعمار پر دوست محمد خان باندي اولنی جنګ په کال ۱۸۳۹ کي وروتپې چي د نتیجې نه یې تاسي خبر یاست زه پرې نور بحث کول نه غواړم .

په ۱۸۵۷ کي چي په هندوستان کي اولنی د ازادئ جنګ وو نو هغه جنګ دوه کاله او دوه میاشتي جاري وو د انګرېزانو خلاف د یاغیانو د یوځ مشر بخت خان یوسفزی وو خو چي انګرېزانو ته پته ولګېده چي جنګ خو هسي هم بایلو نو د لندن نه د East Indian governor جرنیل ته له لندن نه مکتوب راغلي چي جنګ خو هسي هم بایلوو نو تر اباسین پوري چي کومي ځمکي موږ د افغانستان نه موږ نیولي دي افغانستان ته یې واپس ورکړې چي د مستقبل لپاره د افغانستان سره زموږ ښه تعلقات،اړیکي پاته شي نو هغه ورته وویل چي ځوک یې وغواړي نو موږ به یې ورکړو خو چي د افغانستان امیر امیردوست محمد خان یې نه غواړي نو ولي یې ورکړو په هغه وخت کي امیر دوست محمدخان د انګرېزانو نه د کال تر ۱۰ زره پونډه د میاشتي وظیفه اخیسته خو د افغانستان ولس په امیر دوست محمد خان پسي راپانځېده چي ولي د خپلي ځمکي تپوس نه کوې؟

په کال ۱۸۹۳ کال کي امیر عبدالرحمن خان د کوزي پښتونخوا پر سر له انګرېزانو سره معامله کوي خو دافغانستان ولس په امیرعبدالرحمن خان پسي راپانځېده.

امیر عبدالرحمن خان

په کال ۱۹۱۴ م کي اول نړیوال جنګ شروع سو نو د جرمني ،هنګري،استریا او د ترکیې یو هیئت افغانستان ته راغلل او حبیب الله خان ته یې وویل چي پر خپل ځمکه تر اباسین پوري ورسه او موږ هرډول کومک کولو ته تیار یو خو امیر حبیب الله خان د انګرېزانو ددوستی او خپلو د تخت او شبابو د سر نه د ډیورنډ څخه تر اباسین پوري خپل ولس قرباني کړ خو د افغانستان ولس راپانځېده.

په ۱۹۱۹ م کال کي چي امان الله خان د انګرېزانو خلاف د جنګ اعلان وکړ نو د هغه د جنګ اعلانیه په پېښور کي خپره سو او د ډيورنډ نه نيولي تر اباسين پوري ټول پښتانه د امان الله خان سره راپاڅېدل تر دې چي د قبايلو ملېشه او خاصه دار چي هغوی ته به پيسې انګرېزانو ورکولې خو هغوی هم د امان الله خان په ملاتړ ودرېدل خو په ۸ د اګست ۱۹۱۹ کي امان الله خان د علي احمد جان په واسطه له انګرېزانو سره معامله وکړه او د کوزي پښتونخوا پښتانه يې پر ځای پرېښودل خو د افغانستان ولس امان الله خان پسي راپاڅېده.

ما يو ځو ورځي مخکي په طلوع تلويزيون يوه خبره واورېده چي اصف وردک پکښي هم شامل وو نو شاپور بختيار پوښتنه وکړه چي موږ په ۱۹۱۹ م کال کي استقلال واخيست نو د څه استقلال!؟ د نيم نه زيات افغانستان د ډيورنډ نه ښکته پروت دي د نيم افغانستان استقلالواستقلال نه دي نو آصف وردګ ورته وايی چي دا زموږ بې ناموسي او بې غيرتي وګڼه چي موږ د خپلي ځمکي پوښتنه نه کوو نو بيا آصف وردک ورته وايي چي امان الله خان سره چي څوک ولاړ وو هغه هم د کوزي پښتونخوا پښتانه ورسره ولاړ وو او موږ پر ځای پرېښودل او موږ د استقلال په نامه ترې واپس راغلو. بيا امان الله خان د بچه سقاو نه کندهار ته ځي نو اول ورسره کندهاريان نه راپاڅېدل چي ته د يو ډاکو نه راوتښتېدې ؟ خو بيا چي هغه وويل چي زه هرات ته ځم نو بيا د ننګه کندهاريان ورسره راوپاڅېدل او پر غزني وروختل خو هلته سليمانخيل ددوی خلاف ودرېدل او بيا امان الله خان ماته وليدل او بيا د مايوسۍ حالت کي هندوستان ته لاړ .

ګرانو وطنوالو په کال ۱۹۲۹ م کي زموږ قبايلو ورونو بچه سقاو ته ماته ورکړل او نادرشاه چي د کابل نه بهر وو هغه يې راوستې اود کابل پر تخت يې کښېنوې خو بيا نادرشاه ورته پيښې واړولې او د کابل نه يې وايستل خو د افغانستان ولس راپانڅېدې .

په کال ۱۹۴۷ م کي چي پاکستان جوړېدې نو د افغانستان دولت د خپلي ځمکي تپوس يا پوښتنه ونکړه او بيا چي کله د پاکستان ګورنر جنرال سکندر ميرزا کابل ته راغلې نو ددولت په ډوډۍ کي ظاهرشاه هغه ته وويل چي د پاکستان په ځمکه زموږ هيڅ دعوه نسته خو د افغانستان ولس په ظاهرشاه پسي راپانڅېده.

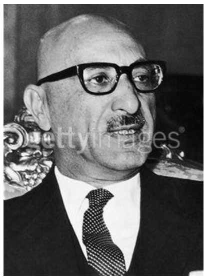

دپاکستان او هندوستان ترمنځ د کال ۱۹۶۵ جنګ کي ظاهرشاه پاکستان وويل چي تاسي خپل ټول عسکر د ډيورنډ کرښي نه جنګ ته بوزي او موږ به دا سرحد درته ساتو خو د افغانستان ولس په ظاهرشاه پسي راپانڅېده .

په ۱۹۶۵ م کال کي حزب خلق ډيموکراتيک افغانستان منځته راغلې چي په هغه کي نورمحمد تره کي او ببرک کارمل دواړه سره شامل وو په کوزه پښتونخوا کي ببرک کارمل د باچاخان د کورنۍ سره اړيکي درلودې او د خلق پارټي مشرانو په خان عبدالغفار خان او خان عبدالولي خان ته به يې خانان دوسره ويل چي يوه طرف ته هم خان لګېدلي او بل طرف ته هم خان لګېدلي .

او چي کله په ۱۹۷۱ م کال کي په مشرقي پاکستان کي جنګ وو او د پاکستان او هندوستان په مشرقي پاکستان او هم په مغربي پاکستان کي د جنګ محاذونه خلاص شوي وو نو په هغه وخت کي د قبايلو يوه جرګه باچاخان ته کابل ته راغلل چي موږ ته وسله راکړې او موږ به پر پاکستان ورسو او خپل وطن آزاد کړو خو باچاخان ورته وويل چې خبردار پاکستان ته په مغربي محاذ کي څه مسءله يا ستونزه جوړه نکړئ نو بيا دا جرګه ظاهرشاه ته لاړل او هغه هم د باچاخان خبره ورته وکړل ،بيا ظاهرشاه د پاکستان سفارت ته مکتوب وليکې چې زموږد اړخ نه بلکل بېغمه اوسې خودافغانستان ولس په ظاهرشاه پسې راپانڅېده.

نو بیا په همدغه ۱۹۷۱ کي ذوالفقار علي بوټو د پاکستان صدر سو نو هغه اولنی سفر افغانستان ته وکړ چي د افغانستان شکریه اداکړي چي په کال ۱۹۷۱ کي یې د پاکستان مرسته کړې وه او بیا په ۱۹۷۲ م کال د ذوافقار علي بوټو ښځه چي په دري ورځو سرکاري دوره افغانستان ته راغلې وه او خو بیا هم دغه ذوالفقار علي بوټو چي په کال ۱۹۷۳ کي نصرالله بابر ته ویلي وو چي کال ۱۹۹۳ رانژدې دي او افغانستان به تر اباسینه پوري د خپلي ځمکي تپوس او پوښتنه کوي ځکه چي د ډیورنډ معاهده ۱۰۰ سل کاله کیږي هغه په ختمېدو ده نو په کار ده چي په افغانستان کي اوربل سي.

ګرانو وطنوالو په ۱۹۷۳ م کال کي داؤد خان په اقتدار کي راځي او هغه د پرچم حزب په اقتدار کي شریکوي په هغه وخت کي شوروي د داؤدخان ددولت ډېره مرسته کول خو شوروي داؤدخان ته ویلي وو چي ته هیڅ قسم پروژه د غرب یوه هیواد په هغه سیمه کي هم مه ورکوه چي کومي سیمي شوروي اتحاد ته مخامخ دي ځکه هغوی به دلته د شوروي خلاف جاسوسي کوي او داؤدخان ورسره دا خبره منلې هم وه او بیا شوروي اتحاد ورته د هندوکش غرونه وشلول او د سالنګ لار یې ورته جوړه کړه څه وخت وروسته داؤدخان د پرچم پارټي ددولت نه وایستل نو شوروي د ایران د کمونیسټ پارټۍ ((توده)) په ذریعه د خلق او پرچم د یوځای کېدلو کوښښونه شروع کړل نو داؤدخان په هغې خبر سو او داؤدخان مسکو ته لاړ او برژنیف ته یې وویل چي تاسي ولي د تودې پارټۍ په ذریعه خلق او پرچم زما خلاف یوځای کوې؟ نو برژنیف داؤدخان ته وویل چې تا خو زموږ سره وعده کړې وه چي هغه سیمي چي شوروي اتحاد ته مخامخ دي نو غرب ته به هیڅ قسم پروژه نه ورکول کیږي نو تا ولي ورکړې؟ نو داؤدخان مېز ته سوک ورکړ او د ملاقات نه راووتی .

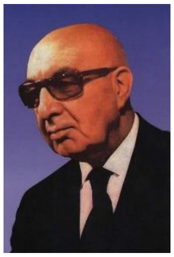

چي کله ضیاءالحق دداؤدخان ددولت په وخت کي کابل ته راغلې نو ددولت د ډوډۍ په وخت کي داؤدخان ضیاءالحق ته وویل چي زموږ د پاکستان په ځمکه هیڅ دعوه نشته خو د افغانستان ولس په داؤدخان پسې راپانځېده .

ګرانو وطنوالو یو لیکوال دی (بروس ریډل) هغه ۱۵ کاله د CIA افسر پاته سوی دي او هغه د څلورو ریس جمهورانو تر اوباما پوري دجنوبي آسیا کي د هغوی مشاور پاته سوی دي هغه یو کتاب لیکلی دي چي نوم یې دي What we won? یعني موږ څه وګټل ؟هرکله

چي هغه دغه کتاب ولیکي هغه CIA ته دغه کتاب واستوي چي تاسو یې وګورئ چي دې کي خو څه غلطۍ نه دي شوي ؟ نو هغوی چي کتاب وکتې هغوی وویل چي نه په دې کي هیڅ غلطي نشته .نو هغه په دې کتاب کي یو عجیبه خبره کړې ده چي هرکله د مسکو نه داؤدخان راغلې نو د هغه دا کوشش وو چي هغه د ایران په ذریعه د امریکې سره خپل تعلقات ښه کړي نو هغه چي کله د رضا شاه پهلوي سره ملاو یا یوځای سو نو هغه ورته وویل چي زه د راتلونکو لسو کلونو لپاره تاته ۲ میلیارډه ډالر درکوم او بیا چي کله څه وخت وروسته ورسره ملاو سو نو رضاشاه پهلوي ورته وویل چي د ډیورنډ کرښه ومنه او موږ به تاته ۳ میلیارډه ډالر درکړو نو داؤدخان ورته وویل چي بس په دې باندي به خبره کوو بیا په دې باندي فیصله وسوه چي په ۱۹۷۸ م کال کي به رضاشاه پهلوي کابل ته راځي او سپټمبر کي به واشنګټن ته ځي او هلته به د ډیورنډ کرښه د بین الاقوامي یا بین المللي سرحد په توګه به امضاء کیږي خو خدای پاک جل جلا له ته بله منظوره وه او اپریل کي د ثور انقلاب وسو او دغسي ددې خلکو دغه پروګرام چي دوی جوړ کړې وو هغه د تاریخ یوه حصه جوړه سوه .

ګرانو وطنوالو په کال ۱۹۷۳ م کي نصرالله بابر دهغه وخت وزیر اعظم ذوالفقار علي بوټو وغوښتې چي کال ۱۹۹۳ م راروان دي نو پکار ده چي په افغانستان کي اور بل سي چي بیا جنرال نصرالله بابر د پېښور په بالاحصار کي د احمدشاه مسعود ،استادرباني او ګلبدین حکمتیار سره ملاقات کوي بیا ددوی کسان تربیه کوي پیسې،توپکان ورکوي چي ځئ خپل وطن د اسلام په نوم بربادوې . د ضیاءالحق په وخت د زندان نه نصرالله بابر په یوه طریقه د ایران شهنشاه ته یو مکتوب لیکي چي CIA ته ووایي چي موږ درې واړه کسان احمدشاه مسعود،رباني او ګلبدین حکمتیار ښه تیار کړي دي نو چي څه کار هم ترینه اخلي ترې اخیستلای یې سي نو بیا چي د هغوی نه څه کار واخیستل سو؟نور تاسو ته پته ده زه پرې بحث کول نه غواړم .

په کال ۱۹۷۸ م کال کي د ثور انقلاب مينځته راځي او نور محمد تره کي د اقتدار په سر کي راځي هغه په مسکو کي د شوروي اتحاد د مشر بريژنس ته وايي چي موږ پښتانه او بلوڅان د پاکستان د جبر نه خلاصوو او پښتانه به د خپل پلار نيکه وطن افغانستان سره يوځای کيږي بيآ نورمحمد تره کي لمنځه وړل کيږي او بيا حفيظ الله امين د حکومت مشر کيږي نو حفيظ الله امين يوه ورځ په افغانستان کي د شوروي اتحاد سفير ته په يو ملاقات کي وايي چي زه آباسين په خپلو سترګو ليدل غواړم بيا حفيظ الله امين لمنځه ځي او ببرک راځي نو ببرک هم ويل ،چي موږ لر او بر يوځای کېدل غواړو نو بيا ډاکټر نجيب الله مينځته راځي نو ډاکټر نجيب الله هم په کوزه پښتونخوا کي له هغه خلکو سره اړيکي ساتلي وې کومو چي هيڅکله هم لوی افغانستان نه غوښتې لکه د باچاخان او صمدخان کورنۍ .

خو بيا يو داسي واقعه وسوه چي ډاکټر صيب حيران پاته سو او ډاکټر صيب نجيب الله په دې خبره پوه سو چي د هغه سره ډېره لويه دوکه سوېده نو بيا چي راجيوګاندي مړ سو نو ولي خان او ډاکټر نجيب هلته تللي ول خو ولي خان د ډاکټر نجيب سره د ملاو کېدو ډېر کوشش وکړ خو ډاکټر نجيب د هغه سره ملاو نسو نو بيا چي کله اجمل خټک د نوازشريف سره روس ته لاړ نو بيا يې د افغانستان سفارت ته يې وويل چي زه افغانستان ته تلل غواړم نو د افغانستان سفارت خپل دولت ته وليکل نو هغوی چي د ډاکټر صيب نه تپوس يعني پوښتنه وکړه نو ډاکټر صيب وويل چي راپرې يې نږدئ!.

ګرانو وطنوالو د انقلاب په وخت کي چي کوم افغانان پاکستان ته تللي وو نو د هغوی څخه ۴۹ سياسي ګوندونه جوړسوي وو چي په هغوی کي ډېر قام پرست تنظيمونه هم وو نو د پاکستان دا خيال وو چي هسي نه که دا قام پرست ګوندونه کامياب سي نو هغوی به تر آباسين پوري د خپلي ځمکي دعوه وکړي نو پاکستان نور ټول تنظيمونه ختم کړل نو اووه ۷ سياسي ګوندونه يې د ISI د مشر اختر عبدالرحمن خان د هداياتو لاندي جوړسول چي د اسلام په پاک او سپېڅلي نوم د افغانستان د تباهۍ لپاره استعمال کړای سي ،اختر عبدالرحمن هغه جرنيل وو چي د ISI مشر وو او هغه په کال ۱۹۷۹ م کي ويلي وو چي پکار ده په کابل کي اور بل سي .

ګرانو وطنوالو ! دنیا پاکستان ته ویلي وو چي څومره وسله او پیسې تاسو مجاهدینو ته ورکوې نو هغه به د ISI له لاري ورکوي نو د بهر نه دچي څومره پیسڅ او وسله پاکستان ته ملاوېدې،نو هغه به پر ټولو مجاهدینو وېشل کېدې او د هغې زیاته برخه به ګلبدین حکمتیار ته ورکول کېدل .

د CIA یو افسر ګېري شرون وایي چي ما به د پاکستان د کومک نه علاوه دوه لکه ډالره احمدشاه مسعود ته ورکولې دا د وسلې نه علاوه وې او دا لس کاله جاري وې ،په مختلفو هیوادونو په بانکونو کي د مجاهدینو اکاونټونه وو لکه د احمدشاه مسعود په لندن د هغه په اکاونټ کي ۶۰ شپېته میلیونه ډالره وو . ګلبدین او شهنواز تني ته عربستان ۱۰۰ میلیونه ډالره ورکړل چي په نجیب باندي د پوځ په واسطه کودتا وکړي .چي کله په مکه معظمه کي مجاهدین نه رضاء کېدل چي مشترک دولت جوړ کړي نو سعودي عربستان ورته ۲۶ میلیونه ډالره ورکړل نو بیا رضاء شول .احمدشاه مسعود د CIA,ISI ،هندوستان ،ایران او روس ټولو سره به یې معاملې کولې خو ولس به د افغانستان قتلېدی.خو چي څه وخت احمدشاه مسعود قتل کړای سو نو د احمدشاه مسعود د ملګرو دا خیال و چي دا خبره پټه ساتل غواړي خو دوی یو فیصله وکړل چي زموږ دوستان شپږ هیوادونه خبرول پکار دي یعني امریکا،روس،هندوستان،تاجکستان،ایران او ترکمنستان خبرول پکار دي نو امریکا او روس خو د یو بل خلاف وو خو د خپل وطن پر سر له هرچاه سره معاملې کولې .

بیا همدغه د CIA مشر ګېري شرون وایي چي موږ د ډاکټر نجیب په وخت کي غوښتل چي دغه د سالنګ لاره بنده کړو نو موږ په پېښور کي د ځمکي لاندي یو استخباراتي مرکز جوړ شوې وو نو په هغه کي زما ملاقات د احمدشاه مسعود د ورور احمدضیاء مسعود سره وسو هغه احمدشاه مسعود زما سره په وایرلیس ملاو کړ نو ما ورسره د سالنګ د بندېدو خبره وکړه نو ګېري شرون وایي چي احمدشاه مسعود وویل چي پنځه ۵ لکه ډالره به راکوې نو دا کار به وشي نو ګېري شروویڼ وایي ما احمدضیاء مسعود ته ۵ لکه ډالره نغدي ورکړل .

ګرانو وطنوالو زه کله نا کله سوچ کوم چي دافغانستان جهاد،دا جهاد وو؟ که دا فساد وو؟او که دا تجارت وو؟ دافغانستان په جګړه کي هرچاه خپلې ګټې ترلاسه کړې،دنصرالله بابر او اخترعبدالرحمن دواړو پلانونه کامیاب سول او افغانستان یې تبا و برباد کړ. امریکې او دهغوی متحدین یې دشوروي اتحاد په افغانستان کي ماته او بیا وروسته د شوروي اتحاد لمنځه وړل ترلاسه کړل.

اسلامي دنیا خوشاله وه چي کمونیزم له منځه لاړ،ایران خوشاله وو چي افغانستان دي همېشه وران وي چي دافغانستان اوبه ایران پراخه توګه استعمالوي. د افغنستان په جنګ کي چي شوروي اتحاد ماته وخوړه نو ۲۳ هیوادونه دشوروي اتحاد او مشرقي اروپا هغه ازاد سول

او ترټولو پاکستان خوشاله وو چي افغانستان يې د کاني يا دبري زماني ته ورسوي او تبا او برباد يې کړي چي افغانستان کي کله هم دومره قوي طاقت پيدا نسي چي تر اباسين پوري دخپلي ځمکي پوښتنه وکړي. پاکستاتن دافغانستان دانقلاب څخه نوري هم ډېري زياتي ماشي، اقتصادي ګټي واخيسالې او تر دې چي اتوم بم يې هم جوړ کړ خو دافغانستان راتلونکی د وينو په سېلاب کي ورواچول سو چي هغه ويني تر اوسه رواني دي.

د ډاکټرنجيب الله دولت لمينځه ځي او په ۲۴ د اپرېل په پېښور کي دمجاهدينو حکومت جوړېږي خو دشورويانو دوتلو نه پس امريکا او شورويان دواړه په يو اړخ وو چي په افغانستان کي دمجاهدينو دولت کامياب نسي.

ګرانو وطنوالو د کال ۱۹۹۲ نه تر ۱۹۹۴ پوري دپاکستان د I.S.I په وينا په کابل باندي هره شپه راکټي اورېدې چي په هغه کي دکابل يوازي ۲۵ زره صرف عام ولس دکابل شهيدان سوي وو چي تفصيل يې دپاکستان د فوج بريګېډېر چي کوم کتاب ليکلی دی بريګېډېر يوسف نو دهغه کتاب نوم دی The bear trap چي تفصيل يې په هغه کي موجود دي. په ۱۱ سپټمبر کال ۲۰۰۱ کي دنيويارک واقعه منځته راځي او امريکا پر افغانستان دحملې تياري شروع کوي د C.I.A ګېري شرون دخپل سره په هليکپټر کي په ۲۶ دسمبر کال ۲۰۰۱ کي پنجشېر ته راځي،دوی سره ۱۰ ميلونه ډالره نغدي وې او دوی به دا ډالري په خلکو کي تقسيمولې،دوی سره امرالله صالح او انجينرعارف ملاو سوه خو په شريکه يې کار شروع کړ ځکه امرالله صالح دهغوی سره له مخکي کار کوې. دګېري شرون دعبدالرب رسول سياف سره هم ملاقات وسو او هغه ته يې څو لکه ډالري ورکړې نور به په تفصيل کي نه ځم،خو امريکې اود هغوی متحدينو په ۷ اووم اکتوبر کال ۲۰۰۱ کي پر افغانستان يرغل وکړ او دطالبانو دولت له منځه لاړ. په ۵ پنځم دسمبر د بی بی سی يو نماينده دکابل نه په سټلايټ ټليفون وکړ حامدکرزی ته چي په کندهار کي وو وويل چي تاسو د نوي دولت ريس وټاکل سوې خو په دغه ورځ دطالبانو يو هيت حامدکرزی ته راغلی چي طالبان وسله غورځول غواړي،کرزی غوښتل چي دا کار وسي خو په دويمه ورځ د متحده ايالاتو دفاع وزير رمزفيلډ وويل چي له طالبانو سره به هيڅ قسمه خبري نه کوي،او د افغانستان هغه جنګ سالارانو ته دولت حواله سو چي دهغوی دغلطو کارونو په وجه باندي طالبان پيداسوي وو.

ګرانو وطنوالو کرزی ۱۴ کاله په ارک کي ناست وو خو دوی دومره ونکړای شول چي په امریکا او ۴۹ هیوادونو نماینده ګانو باندي د ډیورنډ کرښه په بین المللی سرجد نه

وای منلې او هغوی ته یې ویلي وای چي دا په بین المللی سرحد مه منی خو چي کله د ارک نه وتلو نو ویې ویل چي زه شل ځله پاکستان ته تللی وم او هرځل به پاکستان راته ویل چي ډیورنډ لاین ومنه،خو له بده مرغه کرزی صیب دا خبره ۱۴ کاله وروسته وکړه پکار خو داوه چي دا په اولنۍ ورځ دنیا ته په ګوته کړې وای چي زموږ اصلی ستونزه دځمکي ده چي پاکستان دافغانستان ۴۰ څلوېښت زره میله مربع ځمکه تر اباسینه پوري نیولې ده نو که چېري دا ځمکه موږ ته ملاو سي،نو نه به دهشتګردي او هیڅ به نه وي له بده مرغه هغه دا کار ونه کړ او په دغه وخت کي له کرزی سره اشرف غنی هم حکومت کي وو.

یوه ورځ کرزی یو مرکه کوله چي افغانستان او پاکستان Twin brothers یعني جمع(غبرګولی) ورونه دی،که په پاکستان چاه حمله کوله نو افغانستان به دپاکستان په کومک دربېږي،نو په هغه وخت کي د Capital talk دهغه چي کوم انکر دی حامد میر،نو هغه به په کرزی پسي ملنډي وهلې چي کرزی ته ګورئ هغه وايي چي که دپاکستان او بل ملک جنګ وي نو دپاکستان مرسته به کوي خو بیا هم دافغانستان ولس خاموشه پاته سو.

په کال ۲۰۱۴ کي اشرف غنی ته ولس د ریس جمهور په توګه رایه ورکوي خو دولس د رایي قدر ونکړای سو او دجانکېري په وینا دوه سری حکومت منځته راغلي چي تر اوسه کابینه مکمله نه ده. او چي کله اشرف غنی ریس جمهور سو نو چي کله دپاکستان په دوره باندي ولاړی نو د فوج په Head quarter کي دپوځیانو په یادګار یې ګلونه واچول چي دپاکستان دفوج دلاسه افغانستان ۴۰ کالو راهیسي په وینو کي لمبېږي او دافغانستان ولس غلی پاته سو هیڅ عکس العمل یې ونښودې. دپاکستان ددورې نه پس په لاهور کي په ټلویزیون دپاکستان یو مشهور ژورنالیست احمدرشید په یو پروګزام کي وویل چي اشرف غنی له پاکستان سره د ډیورنډ پر کرښه په رسمي توګه معامله کړې ده. اشرف غنی خو اول خاموش وو خو چي خلکو زیات تر انتقاد لاندي راوستی نو بیا یې وویل چي ما معامله نه ده کړې. خو ماته

اميرعبدالرحمن يادېږي چي کله هغه په ۱۹۹۳ کي د ډيورنډ پر کرښه معامله وکړه خو د ۱۸۹۷ کال پوري دا خبره پټه ساتلې وه. داشرف غنی د معاملې نه پس پاکستان دډيورنډ پر کرښه د اغزن تار لګول شروع کړل خو دافغانستان دولت بلکل خاموش پاته سو او هيڅ داسي عکس العمل يې ونښودې چي د اغزن تار لګول بند سي دا ددې خبري ثبوت دی چي اشرف غنی دډيورنډ د کرښي پر سر معامله کړې ده خوړ دافغانستان ولس خاموش ناست دی.

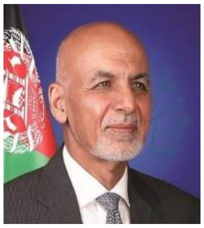

ګرانو وطنوالو موږ وايو چي مغربی او مشرقی جرمنی سره يوځای سو،خو چي کله په کال ۱۹۴۵ کي پر دوو برخوږ ووېشل سو نوو تر کال ۱۹۹۰ پوري دمغربی جرمنی په پارلمان کي چي دمشرقی جرمنی څومره چوکۍ وې هغه به خالي پرتې وې او موږ دکوزي پښتونخوا خلک چي افغانستان ته راځو نو په ويزه باندي راځو.

دافغانستان په اساسي قانون کي نه ډيورنډ کرښي سته،نه د کوزي پښتونخوا ذکر سته،نه دکوزي پښتونخوا د ولس ذکر سته او نه ډيورنډ نه تر اباسينه دافغانستان د خاوري ذکر شته. تر ننه پوري دافغانستان يو دولت هم په يو بين المللی فورم باندي دلوی افغانستان خبره نه ده پورته کړې.

ملګرو موږ وايو چي شمالی ويتنام او جنوبی ويتنام سره يوځای سو خو شمالی ويتنام او جنوبی ويتنام په دې وجه سره يوځای سول چي شمالی ويتنام يو کمزوری هيواد وو دخپل جدا سوي برخي جنوبی ويتنام لپاره يې ۲۱ کاله مسلح جد و جهد وکړ په دغه جد و جهد کي د امريکې صرف ۳۵۵ ميلياړده خرچه سوې وه.

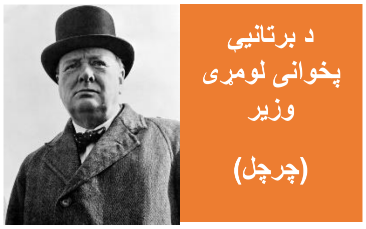

ګرانو وطنوالو چرچل د افغانانو په اړه څلور خبري کول غواړي هغه وايي چي "دافغانانو دخپل وطن سره ډېره زياته مينه ده" ؤو چي دافغانانو دخپل وطن سره ډېره زياته مينه ده،د ډيورند نه تر اباسينه پوري نيم افغانستان ها خواته پروت دی دهغه تپوس نه کوي دا اوس دافغانانو دخپل وطن سره ډېره مينه ده!؟ دويمه خبره دا کوي چي "افغانان ډېر ښه مسلمانان

دي” ؤو افغانان ډېر ښه مسلمانان دي داسلام په نوم يې تېر ۴۰ ځلوېښت کالو کي خپل وطن تبا او برباد کړ،افغانان ډېر ښه مسلمانان دي. بل وايي چي “افغانان ډېر ښه تاجران دي” ؤو دافغانستان خلک ډېر ښه تاجران دي،خو قام لپاره ځان لپاره نه،چي کښېني نو چي کومه معاهده وي له شاه شجاع نه راونيسه تر گندمک او ډيورنډه پوري او دا اوس دوه اړخيز امنيتي تړون Bilateral security agreement پوري چي کومه معاهده يې کړې،صرف دخپلو چوکيو لپاره کړې ده د ولس لپاره يې بلکل نه ده کړې. نو زه تاسو ته يوه خبره کول غواړم چي که دا ټولي معاهدې سړی دانه په دانه وگوري نو سړی حيران پاته سي چې اخر دا زموږ مشرانو څه کول؟دوی ته دا خپلي چوکۍ دومره زياتي مهمي وي چې دخپل قام،وطن يې هيڅ خيال نه دي ساتلی فقط يې دچوکۍ خيال ساتلي دي. بل دا وايي چي “دافغانستان خلک په خبرو ډېر تکړه دي” خو همت نشته،دغني خان يو شعر دی وای:

زور هسي پېغور سي چي همت ورسره مل نه سي

ورک هغه مشال سه چي تيارېورباندي بل نسي

نو په اخر کي زه افغان ولس ته وايم چي اوس هم ناوخته نه دی او دالله جل جلا له په فضل به خپل لوی افغانستان جوړوو او اوس يې وخت راغلې.

د محکوم افغانستان یا کوزي پښتونخوا د تش په نامه قام پرسته مشرانو رول د لوی افغانستان په نه جوړېدو کي:

ملګرو په ۱۸۹۳ کي چي کله د ډیورنډ کرښه پر افغانستان ور وتپل سوه نو چي کوم خلک د افغانستان اړخ ته پاته سول هغوی د افغانستان د قانون لاندي ژوند تېرول شروع کړل خو چي د ډیورنډ نه چي کوم خلک د برتانوي هند اړخ ته پاته سول نو په هغوی پسي انګرېزانو هم چاړه راواخیسته نو دهغوی د هډ نه چي کوم ځای پرېکېدی د هغه په پرېکېدلو یې شروع وکړل.

ګرانو وطنوالو بله د قبایلو بدبختي دا وه چي کله به انګرېزانو د قبایلو کومه قبیله ایساره کړه نو نورو قبیلو به د هغه تماشه کول چي دا زموږ جنګ نه دی په دې وجه ددوی په منځ کي د ورورولۍ او اتفاق زیات کمی وو. چي کومو علاقو ته انګرېزان نشو رسېدای او هلته دهغوی لاسرسی نه وو نو هغوی ته یې علاقه ی غیر نوم کېښود،نور قبایل یې په مختلفو ایجنسیو ووېشل او هر ایجنسي ته یې خپله دارالخلافه،خپله پلازمینه وټاکله او دا ایجنسي یې په مستقیمه توګه له ډهلي سره وتړلې خو ددې ایجنسیو په خپل منځ کي به هیڅ ډول رابطې او سړکونه نه وو او د قبایلو نه ښکته دپښتنو علاقې یې پر ایجنسو او ریاستونو کي ووېشلې او دغه ډول یې د پښتنو لوی کور،د احمدشاه بابا لوی افغانستان یې ټوکر ټوکر کړې.

ګرانو وطنوالو بیا په دې ایجنسیو کي دوی ملایان او پیران په پیسو واخیستل او دغسي دې ملایانو او پیرانو د رسول اکرم صلی الله علیه وسلم مسله پر یو کافر انګرېز په څو پیسو خرڅه کړه. بیا په دې قبایلو کي دوی خپل مشران وټاکل او هغوی ته یې چي کوم رشوت ورکول شروع کړل نو هغه رشوت ته یې نوم ماجب کېښود،او دا شملور پښتانه به د میاشتي په اخر کي او یا د میاشتي په اول کي په قطار کي د پولټیکل اجینټ په دفتر کي د ماجب د لفافي د ترلاسه کولو لپاره ولاړ وو او دغسي زموږ قبایل ورونه د قومي وحدت نه جدا کړل سول.چي کله انګرېزان لګیا وو او دپښتنو د بدن نه یې تکړې یا برخي پرېکولې نو په دغه وخت کي په اتمانزو کي دبهرام خان په کور کي یو کس پیدا سو چي دهغه نوم و عبدالغفار خان او دا دکال ۱۸۹۰ خبره ده چي کله هغه په ښه او بد پوه سو نو دهغه د تعلیم سره شوق نه وو دڅلور،پنځه سکولونو(ښوونځیو) نه اتم جوماعت پاس کړې خو نور یې تعلیم ونکړې

بیا چي کله لږ زلمی شو نو غوښتل يې چې د خلکو خدمت وکړي نو په دغه وخت کي خلک یا د سپیانو په جنګ راټولېدل،یا د مرزانو په جنګ راټولېدل یا دچرګانو په جنګ او یا به دوی راجمع کېدل په جوماعت کي،نو په دې وخت کي باچاخان چي په دې نوم سره وروسته مشهور سو(عبدالغفار خان)هغه په جوماعت باندي ورننوتی او دملایانو سره يې خپل تعلق جوړ کړی نو په دې وخت کي هغه دیوبند ته ورسېدې او شیخ الهند محمودالعزل او عبیدالالیاس دوی سره يې هم تعلق جوړ کړې په دغه وخت کي به حاجي صیب تورنزی به په پښتنو کي دتعلیم خورولو لپاره مدرسې جوړولې او مرکز يې ورته د مردان په علاقه ګدر کي جوړ کړې وو خو په دغه مدرسو کي به د پښتو ژبي علاوه فارسی او عربی ژبه هم ښودل کېده. دمولوي فضل محمود مخفي په ذریعه د غفارخان دحاجي صیب تورنزي سره تعلق جوړ سونو غفار خان بابا هم غوښتل چي د مرسو په جوړولو کي خپل کردار اداکړي نو اتمانزو کي غفار او دهغه یو ملګری مولوی عبدالعزیز سره یو مدرسه په کال ۱۹۱۰ م کي جوړه کړه خو دوی پکښي اردو ښودل شروع کړل نو دعلاقي خلک په دوی پسي راپاڅېدل چي دا اردو پکښي له کومه ځایه راغلل نو دغسي دغه مدرسه کامیاب نسول .

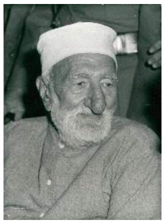

ګرانو وطنوالو وخت تېرېدې چي کال ۱۹۱۴ م راغې چي اولنی نړېوال جنګ شروع سو او ۱۹۱۹ م کال کي دا جنګ ختم سو نو دوی په هغه وخت کي پر ترکانو باندي ډېر لوی ظلمونه وکړل چي په هغه باندي په مسلمانانو کي او په خاصه توګه دهندوستان په مسلمانانو کي دانګرېزانو خلاف ډېره غصه پیداشوه نو په لکنهو کي یو ملا و چي دهغه نوم مولانا عبدالباری جان و،هغه یو فتوا ورکړه چې هندوستان یو دار الحرب دی چي ددې نه هجرت کول پکار دي نو ټولو خلکو افغانستان ته هجرت کول شروع کړل چي په هغوی کي غفار هم سره د ملګرو افغانستان ته ولاړې نو هلته د هغه ملاقات دامیر امان الله خان سره وسو نو باچاخان وایي چي امیر امان الله پښتو نه وه زده نو موږ چي به څه ویل هغه پرې پوهېده خو موږ ته به يې جواب د ترجمان په واسطه راکوې. امان الله خان دوی ته وویل چي انګرېز زما په څنګ کي د تورمار په شان پروت دی،په ارامه خوب ترې نشم کولای چې اوس مي چیچي،اوس مي چیچي نو زه په یوازې ډول د هغه مقابله نسم کولای زه تاسو ته دوه وړاندیزونه کوم:اول چي تاسي څومره پښتانه دلته هم راغلي یاست نو که تاسي فوج ته ځې نو زه تاسي ته دافغانستان په فوج کي ځانته پلټني جوړوم،که څوک نوکري کوی نو نوکري درکوم او څوک چي درس وایي نو کالجونو او یونیورسیټیو(پوهنتونونو) ته ورننوځئ،نو که دا نه غواړی

نو دويم وړانديز مي دادی چې زه تاسو ته د کندز او مزار شريف؛دلته ډېري ځمکي دي زه دا تاسو د کوزي پښتونخوا پښتنو ته ورکوم او تاسي دلته خپل حکومت جوړکړئ نو دحکومت لپاره چي څه کول پکار وي نو زه ستاسو سره هغه کول غواړم، ستاسو په حکومت کي به دافغانستان حکومت هيڅ ډول مداخله نه کوي او ستاسو حکومت به بلکل خودمختاره وي او که تاسو دبهرني دولت سره تعلقات جوړول غواړی نو دافغانستان دولت به په هغه باندي هيڅ ډول اعتراض نه کوي نو باچاخان دا خبره ونه منل او د ملګرو سره واپس چارسدې ته ولاړل.

ګرانو وطنوالو په دغو ورځو کي انګرېزانو د حاجي صيب ترنګزی دنيولو پلان جوړ کړې نو هغه بونير ته ولاړې نوهلته هم انګرېزان پسي لګېدلي وو چې ګرفتار يې کړي نو بيا دهغه ځای نه سوات او بيا مومندو ته لاړ او په سور کمر کي ډېره سو او هلته يې د انګرېزانو خلاف هلي ځلي شروع کړلې.باچاخان چي واپس چارسدې ته راغلې نو دانجمن اصلاح افاغنه بنسټ کېښود چي دوی به مکتبونه جوړول او بيا همدې انجمن(اصلاح افاغنه) باچاخان ته دفخرافغان خطاب يا لقب ورکړې.

ګرانو افغانانو دانجمن اصلاح افاغنه ريس عبدالاکبر خان اکبر او جنرل سکرټر يې محمد اکبر خادم وو بيا په کال ۱۹۲۷ م کي د افغان جرګې بنياد کېښودل سو چي په خلکو کي غلط رواجونه او دهغو استعمال بند کړي او بيا په کال ۱۹۲۹ م کي د خدايي خدمتګار بنسټ کېښودل سو چي دا به يو غير سياسي جماعت وي،دوی به باوردي وي او دانجمن اصلاح افاغنه او افغان جرګې حفاظت به کوي.افاغان جرګې په کال ۱۹۲۸ م کي پښتون رساله راويسته هغه ډېره مشهوره سوه او بيا امان الله په افغانستان کي دپښتون په نوم هم رساله راويسته نو په هغې باچاخان وويل چي دوی ولي زما د رسالې نوم پرې کېښود نو بيا باچاخان دخپلي رسالې نوم پښتون غږ کېښود. دخدايي خدمتګار په وجود راتلو کي دوه متضاد خبري دي،باچاخان وايي چې زه په حجره کي ناست وم چې د اتمانزو درې ځوانان راغلل چې ديوه نوم عبدالاکبر خان وو دبل سرفراز خان او دريم نوم حواب ګل وو دوی ماته وويل چې يو تنظيم جوړول غواړي نو ما ورته وويل چې لاړ شئ او ښه سوچ وکړئ او يوه مياشت وروسته راسئ نو چي کله يوه مياشت وروسته راغلل نو موږ سلا وکړل چې تنظيم خو جوړوو نو نوم به يې څه وي؟ نو باچاخان وايي چي پر مختلفو نومونو غور وشو خو زما ذهن ته دشپې يو نوم مخي ته راغلې چې هغه خدايي خدمتګار وو او دغسي ډول موږ ورته خدايي خدمتګار نوم کېښودې،خو ولی خان په خپل کتاب کي بل څه ليکي هغه وايي چي په لاهور کي دهندوستان د کانګرس دپارټۍ جلسه وه په هغې کي دافغان جرګې غړو هم ګډون کړې وو نو هغوی دکانګرس ددې جلسې نه ډېر متأثره سول نو چي کله دوی واپس راغلل نو په اتمانزو کي يې جرګه راوغوښتل او په اتمانزو کي يې دخدايي خدمتګار بنسټ کېښود نو چي اوس باچاخان سم وايي يا ولي خان سم وايي،فيصله پر تاسو ده.

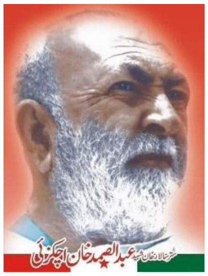

ګرانو وطنوالو په کال ۱۹۲۹ م کي عبدالصمدخان اچکزی سیاست ته راودانګل، د باچاخان او عبدالصمد خان لومړی ملاقات د ګاندي په کور کي په ډهلی کي شوی وو هر یوه په هغه پسي منډي وهلې او په ګاونډ کي به خپل ورور افغانستان ته نه ورتلل ځکه چي هغه غریب او کمزوری وو او دوی دواړو بیا د کانګرس او ګاندي دومره خدمتونه وکړل چې یوه ته به یې سرحدي ګاندي وایه او بل ته به یې دبلوچستان ګاندي وایه،ځومره ښه خبره به وای چې دخپل پلار نیکه وطن افغانستان ته یې دومره خدمت کړې وای چې یو به دسرحدي احمدشاه بابا او بل ته به دبلوچستان احمدشاه بابا په نوم باندي مشهور سوي وای خو له بده مرغه داسي ونه شوه. چې کله دباچاخان خبري دکانګرس سره شروع وې نو ده ته درې انګرېزان راغلل او ورته یې وویل چې تاسو هرڅه غواړئ موږ یې درکوو خو دکانګرس سره مه شاملېږئ،خو باچاخان دا خبره ورسره ونه منل،په کال ۱۹۳۰ کي باچاخان د کانګرس سره تړون وکړې نو دخپلي غلطی د پټولو لپاره باچاخان وایي چې موږ اول مسلم لیګ ته لاړو خو هغوی زموږ مرستي ته تیار نه وو بیا وایي چې موږ ته صاحبزاده عبدالقیوم خان خبر راولېږی چې کانګرس سره شامل سئ که نه نو انګرېزان مو وژني خو ارواښاد ډاکتر راجولي خټک وایي چې ددې دواړو خبرو هیڅ ثبوتونه نشته دا صرف دخپل غلط کار دپټولو لپاره یوه بهانه او پروپاګنډه وه.

لیکوال او څېړونکی

(ډاکتر راج ولی شاه خټک)

ګرانو وطنوالو دکانګرس د الحاق نه وروسته دوی یوه جرګه راوغوښتل چې په هغه کي یې داخبري پېش کړې یا وړاندیز کړې چې موږ د کانګرس سره الحاق وکړی او دافغان جرګې نوم دي کانګرس جرګه کېښودل سي،نو اول خو چې هلته کوم یوه کسان ناست وو نو هغوی ورته وویل چې کانګرس سره یوځای کېدل نه دي پکار او بیا هغوی وویل چې د افغان جرګې نوم بدلول نه دي پکار ځکه چې هندوان به زموږ سره دوکه وکړي او د اعتبار خلک نه دي خو باچاخان دخپلي خبري څخه نه اوښتي نو بیا ورته دغه مشرانو وویل چې ته بیا هم نه کرارېږي نو خیر دي دکانګرس جرګه ځانته جوړ کړه خو دافغان جرګه!خدای ج ته وګوره مه ورانوه!خو باچاخان دا خبره ونه منل خو هغه خپل ټول ملګري د کانګرس نه قربان کړل

لکه میا احمدشاه، عبدالاکبرخان اکبر،خانمیر هلالي،سمندرخان سمندر،محمداکبر خادم او غلام محمد لورخوړ دباچاخان څخه په دې خپه سول چې ته ولي له کانګرس سره ملاو(یوځای)شوې او دغه ټول وکړي چي دافغان جرګې او انجمن اصلاح افاغنه ستني د کانګرس دجرګې نه او دخدايي خدمتګارو نه ووتل . ګرانو وطنوالو محمد اکبر خادم يوه ټپه ليکلې ده،وای:

چي باچا امام زه مقتدي ومه او ګاندي امام سو ځکه ځانته نيت ترمه

دباچاخان په مشهورتيا کي دمحمداکبر خادم ډېر لوی لاس وو دوی به هرڅه ليکل خو نوم به پرې د باچاخان کوې ځکه چي باچاخان دمشرۍ ډېر زيات شوقي وو. محمداکبر خادم د عدم تشدد ډېر زيات خلاف وو نو هر کله چي محمداکبر خادم زندان ته لاړ نو هغه يې دومره وهلي،ټکولي وو چي هغه لېونی سو نو چي د زندان نه راخلاص سو نو سوات ته څه وخت لپاره لاړې نو دهغه ځای نه هغه عبدالاکبرخان اکبر ته مکتوب ليکلی دی چي هغه داسي دی:اکبرصيب!تاته ښکاره ده او خصوصاً زما پر ذهن باندي ستا پوره پوره تصرف او قبضه ده نو زما اوس همهغه ذهن دی،هغه خيال او هغه ايمان دی بدل سوې نه دی خو زه څه وکړم،ازماست کبرماست،چي څه ما کړي نو دهغي سزا ماته ملاوېږي،خيال زما په قبضه کي او لاس او ژبه مي د باچاخان لپاره چلول چي هغه مي دومره په ځان او قام کي دروند کړ چي زما او دقام دواړو ستي يي ماتي کړې او په خپله هم ګړنګ ته پرېوت.بيا هم که دټولو اواز يو وي نو زه به دومره مايوس نه وای ځکه په اتفاق کي ډېر لوی برکت وي خو له بدبختی نه هغه خبره منځته نه راغله خو دلته بله خبره هم وه امان الله په کوزه پښتونخوا کي هم ډېر زيات مشهور وو نو کله چي هغه دتخت نه لاړې نو په کوزه پښتونخوا کي په کورونو کي به ژړاګاني وې او چي کله نادرشاه راغلې نو هغه به خلکو ته ويل چي زه کله بچه سقاو ولاړ کم نو زه به امان الله خان واپس راولم نو چي کله بچه سقاو ولاړ شو نو په کوزه پښتونخوا کي په مياشتو غرابينونه خلاصېدل او خوشالۍ وې چي زموږ بچی به اوس واپس راسي نو په دغه وخت کي د انګرېزانو يو بيان راغلې چي د صوبه سرحد پښتنو ته چي موږ خو دوی دخپل پلار نيکه وطن نه راجدا کړل دوی ته مو ډېر رشوتونه ورکړل،قسم قسم لالچونه مو ورکړل خو ددوی مخ موږ دکابل نه ډهلی ته راوانه ړوې نو چي کله خدايي خدمتګار دپښتنو مخ دکابل نه ډهلي ته راواړوې نو هغه کار کوم چي انګرېزانو نه وه کړې نو هغه باچاخان وکړې.

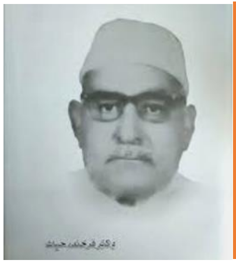

عبدالاکبر خان اکبر

ګرانو وطنوالو ولي خان نه یوه ورځ یو چاه تپوس(پوښتنه)وکړه چې تاسو ولي دا کار وکړې؟

نو هغه په جواب کي ورته وویل چې افغانستان کمزوری وو نو ځکه دا کار موږ وکړ. یعني ورور مي کمزوری دی نو زه زورور دښمن غوره ګڼم،دا هغه ورځي وې چي اېپي فقیر قبایلو او نورو ورونو انګرېزان ډزول هلته چي حاجی صیب تورنزي په دېره شفقدر کي پر انګرېزانو چپاوونه کول او دلته زموږ اېرېدیو ورونو د انګرېزانو خلاف پر پېښور باندي خېټه راواچول او دلته پکښي باچاخان دعدم تشدد پالیسي راواچوله چې دا د پښتنو دیوځای کېدو خلاف لوی سازش وو او باچاخان په هغه سازش کي کامیاب سو. په هغه وخت کي په صوبه سرحد کي دانګرېزانو چې کوم مشر وو نو هغه ته به یې ویل لارډصیب،دهغه نو ستېبوټ وو نو ددغه انګرېز سره چې کله د باچاخان ملاقات وسو نو ستېبوټ هغه ته وویل چې په لندن کي یو ګول مس کنفرانس دی نو ګاندي به دکانګرس نماینده ګي وکړي،محمد علی به دمسلم لیګ نماینده ګي وکړي او ته به د پښتنو نماینده ګي وکړې،نو باچاخان هغه ته وویل چي نه،موږ خپل اختیار ګاندی ته ورکول غواړو نو باچاخان وایي چي کله ما ستېبوټ ته انکار وکړ نو هغه هک پک حیران پاته سو نو بیا چي کله ګاندي تلي نو باچاخان ورته منتونه کول چي دپښتنو خبره هم وکړه خو د ګاندي دماغ خراب نه وو چې د پښتنو خبره یي کول هغه د ۴څلور سوه میلیونه هندوستانیانو خبره ولي نه کول،خو لارډ صیب په دې خبره زیات حیران سو چي ده انکار وکړې ځکه هغه دا سوچ وکړې چي ده موږ کوم مقام ورکړ او ده بیا ځان مځکي ته راوغورځوې،خو تعلیم ډېر ښه شی دی چي تعلیم نه وي نو څه به ګډوډ وي . نو باچاخان چي لندن ته تللې وای نو هغه به هلته څه ویلي وای؟هغه به دا ویل چي زموږ غلط رواجونه دي په پښتنو کي موږ هغه لېري کوو،دده سره څه اجنډا نه وه دګاندي سره اجنډا وه،مسلم لیګ سره اجنډا وه،دده سره څه احنډا وه؟تاسي خو لړ د خدایي خدمتګار منشور خو وګورئ چي هغه کي څه دي؟ باچاخان خپله وایي چي زه ۱۲ کاله تعلیم یافته خلکو پسي وګرځېدم خو زما سره یو کس هم نه راپاڅېد،نو زه بیا کلیو ته بې تعلیمه خلکو پسي ولاړم او هغه راسره راپاڅېدل. باچاخان وایي چي ګاندي ماته وویل هاون فارن سکرټر او ایمر هوم سکرټر ستاسره لیدل غواړي نو ما ورته وویل چي زه انګرېزانو سره لیدل نه غواړم خو ګاندي وویل چي دا زه چي ورسره وینم نو څه چل وسو؟نو باچاخان وایي چي ما ورته وویل چي ته خو مهاګاندی یې او زه خو کمزوری سړی یم پر ښویدلي ځای پښه نه اېږدم هسي نه چي وښویږم.

ګرانو وطنوالو کله چي د خدایي خدمتګارو د کانګرس سره الحاق وسو نو موږ بیا د کانګرس ډنډه مار سولو،کانګرس چي کله په ۱۲ March ۱۹۳۰ کي د سېول نافرمانۍ اعلان په ډهلی کي وکړې نو اور پر تېکر او قصه خوانی باندي بلېده نو باچاخان وایي نو چي کله موږ د انګرېزانو خلاف د کانګرس سره په شاملېدو کوم پروګرامونه وکړل نو دهغې نه ي،ه

خبره ثابتېږي چي باچاخان يوه خبره کوي چي موږ کانګرس سره په دې وجه ملاو(يوځای)سولو چي د انګرېزانو نه ځان خلاص کړو دهغو د شر نه ځان خلاص کړو نو دلته يو سوال پېداکېږي چي په ټکر کي جنګ وو نو ايا هغه د کانګرس سره دالحاق نه مخکي وو او که وروسته وو؟په قصه خانه باندي ګولۍ اورېدې نو ايا هغه دکانګرس سره د الحاق نه مخکي وو که وروسته؟ د پښتنو جنازې چي د جېلونو نه راوتلې ايا هغه د کانګرس سره دالحاق نه مخکي وو که پس؟چي پښتانه به انګرېزانو بربنډول او خسيان کول به يې او بيا به يې مخونه ور تور کړل او بربنډ به يې پر خر سپاره کړل او يا به يې په کلي کي ګرځول او يا به يې د خر دپاسه بربنډ کورته لېږل،نو هغه دالحاق نه وروسته وسول او که مخکي وسول!؟ ددې هرڅه په بدل کي باچاخان خپله خاني او مشري کول،قيام الدين خادم به ويل چي باچاخان په سياست خپله لېډري او خاني ساتي.

ګرانو وطنوالو بيا دباچاخان د لارډ صيب ملاقات وو نو په ملاقات کي د نورو خبرو نه علاوه دلارډ باچاخان ته وويل چي موږ د افغانستان او روس له طرفه ډېر خطر دی نو باچاخان ورته وويل چي د افغانستان خو ماته خبره مه کوه ،ولی هغه خو تاته معلومه نه ده چي هغوی خو خپل ځان نسي ساتلای نو پر موږ به څه حمله وکړي؟ نو ګوره بريتانوي هند ته خپل ملک وايي زموږ پر سر حمله وکړي خو د افغانستان وطن ته هغه خپل وطن نه وايي چي دا دهغه د پلار نيکه وطن دې او وو. دخدايي خدمتګار او کانګرس د الحاق نه پس ګاندی باچاخان ته وويل چي د مرکزي اسمبلې لپاره يو کس پکار دی نو بيا په پښتنو کي بل څوک نه وو نو بيا باچاخان خپل ورور ډاکټر خان صيب ولېږې،بيا په کال ۱۹۳۷ م کي

په بريتانوي هند کي ټولټاکني کېږي په هغه کي په صوبه سرحد کي کانګرس او خدايي خدمتګار دواړه کامياب سول بيا د صوبې د وزير اعلی خبره راغله نو بيا په پښتنو کي بل څوک نه وو نو بيا يې ډاکټر خان صيب د مرکز نه راوغوښتي او هغه يې وزير اعلی کړ او ډاکټرصيب بيا خپل يو نژدې دوست قيوم خان مرکز ته ولېږې چې بيا دا هغه قيوم خان دی چي د بابړي د قصاب په نوم مشهور دی.

ملګرو د ټولټاکنو نه پس ايبټ اباد کي دهغه وخت صوبه سرحد د وزير اعلی صاحبزاده عبدالقيوم خان خلاف د عدم اعتماد د ووټ(رايو)په خاطر د صوبايي اسمبلې اجلاس راوغوښتل سو نو په هغه کي صاحبزاده عبدالقيوم خان يو بيانيه ورکړه چي ولی خان وايي چي زه يې پخپله وښويولم ځکه هغه دومره زبردسته اعلاميه وه چي د ولی خان نه يې هم ور و پر خطا کړې وو نو بيا ولي خبره دا کوي چي د هغه بيانيي په دوران کي هغه زموږ خدايي خدمتګار ته ګوته ونيول چي په دې هال کي داسي کسان ناست دي چي د عظيم پښتون قوم مخ يې دخپل وطن د ډهلی په لور واړوې او بيا چي صاحبزاده عبدالقيوم خان د باچاخان سره ملاو شو نو باچاخان خپله وايي چي عبدالقيوم ماته وويل چي مخکي به ډهلي پښتنو ته کتل چي پښتنو به

کومه لاره اختيارول نو ډهلی به هغه لار اختيار کړل خو اوس ستا په وجه پښتانه ډهلی ته ګوري او د ډهلی په فيصلو پسي روان وي.

ډاکټر خان صيب

ګرانو وطنوالو چي کله ډاکټرخان صيب وزير اعلی سو نو په هغه وخت کي د صوبه سرحد ګورنر جورج کنينګم يوه ډوډۍ کړي وه چي دا به هغه هر کال کوله نو هغه د نورو خلکو علاوه خان صيب ته هم دعوت ورکړ ځکه چي هغه د صوبې وزير اعلی وو نو ډاکټر خان صيب ورته وويل چي زه دباچاخان صيب نه تپوس(پوښتنه) کوم نو باچاخان ورته وويل چي زه به د ګاندی نه تپوس کوم،نو تاسو سوچ وکړئ چي په يو ډوډۍ کي د شرکت لپاره هم هغوی د ګاندی نه تپوس کوي موږ دومره ځان ښکته راغورځولی وو.

يوه ډاکټر جواهر لعل نهرو ته وويل چي باچاخان موږ ته وايي چي د انګريزانو سره مه ملاوېږئ نو جواهر لعل نهرو ماته وويل چي دا خو تهذيب نه ډېره پرېوتې خبره ده نو بيا ما ډاکټر خان صيب ته وويل چي ځه ملاوېږه ورسره. په دغو تولټاکنو کي په ۱۱ صوبو کي په هندوستان کي په ۸ صوبو کي کانګرس ايليکشن(انتخابات) ګټلي وو او په قانون سازه اسمبلي کي ددوی مکمله قبضه وه،نو که په دغه قانون سازه اسمبلي کي باچاخان قانوني طور هم غوښتي وای چي موږ ازادي غواړو نو دقانون ساز اسمبلي نه به يې قرارداد منظور کړې وای او دوی به ازادي اخيستي وای خو دوی ذهني طور غلامان وه او دوی ازادي نه غوښتل. ډاکټر خان صيب به ويل چي انګريزان ډېر پاک او رېښتني خلک دي او ويل به يې پښتانه ډېر دروغجن خلک دي،باچاخان به ويل چي پښتانه ډېر خودغرضه او بې وصوله دي نو اوس دلته يو سوال راپيداکيږي،چي تاسو خو دغو خودغرضو،بې وصولو او

دروغجنو پښتنو مشران يې نو تاسو بيا دهغوی نه هم ډېر زيات خودغرضه،دروغجن او بې وصوله خلک يې ځکه چي تاسو خو دهغوی مشران ياست.

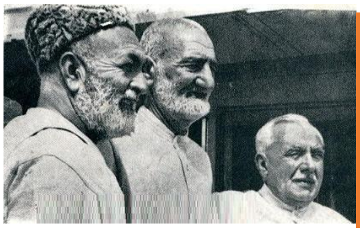

عبدالصمد خان
باچاخان
ډاکټر خان صيب

بیا په کال ۱۹۳۹ ک کي دوهم عالمي(نړېوال)جنګ شروع کېږي نو کله چي هټلر انګرېزان په مخه راواخیستل او دلته مسکو ته یو څو میله پاته سول او هلته جاپان په برما قبضه ولګول نو انګرېزانو یو سوچ وکړ چي دا ټولي علاقې هسي هم زموږ. دلاسه رواني دي نو ښه به دا وي چي د اباسین نه تر ډیورنډه پوري دافغانستان چي کومي علاقې دي نو دا به موږ افغانستان ته پرېږدو چي دمستقبل(راتلونکي)لپاره مو پر افغانستان یو احسان پاتي شي نو انګرېزانو دظاهرشاه سره رابطه ونیول او دافغانستان دولت دحاجی صیب تورنزي د زوی باچاګل سره رابطه ونیول نو د پېښور یو پیر وو چې دهغه نوم وو پیرحاجی محمد امین خان،نو په دغه دوران باچاګل به دهغه په ذریعه په قبایلو کي او دپښتنو په نورو علاقو کي به د جمعې په ورځو کي دظاهرشاه خطبه ورکوله،ددې واقعې متعلق باچاخان داسي لیکي چي هرکله زه ددې واقعې نه خبر شوم نو ما ولی خان باچاګل پسي ولېږې نو ولی خان وایي چي ماته باچاګل وویل چي زه خو حیران پاته سوم او تاسي ولي ددې مخالفت کوی؟چي انګرېزان یې جوړوي خو چي لوی افغانستان جوړېږي نو تاسي په دې باندي ولي خپه یي؟نو بیا باچاخان په خپل کتاب کي څه لیکي؟ چي څه وخت موږ د انګرېزانو خلاف سیول نافرماني شروع کړه نو هغه وخت دافغانستان دولت او انګرېزانو د ملایانو په ذریعه زموږ خلاف کار شروع کړ او پروپاګنډه به یې کوله"سوچ وکړئ دې خبري ته" وای دسرحد پښتانه او دافغانستان پښتانه دا یو قوم دی او دادي دافغانستان سره ملاو سي،او بیا باچاخان لیکي چي افغانستان د ملایانو په ذریعه د صوبه سرحد په مختلفو برخو کي اشتهارونه خپرول چي دا علاقې دي د افغانستان سره شاملي سي خو دوی ته به انګرېزانو هیڅ هم نه ویل او ولی خان دغه واقعه په خپل کتاب کي ذکر کړې چي د انګرېزانو او افغانستان دا زموږ خلاف یو لوی سازش وو چي لر او بر دا یو افغان دی او دایو پښتانه دي او دوی دي سره یوځای شي. دوی ورته یو ډېر لوی سازش ویلی دي .

ګرانو وطنوالو دا هغه ورځي وې چي په دغو ورځو کي مسلم لیګ له لاسه دخدایي خدمتګارانو کسان د کورونو څخه یو بهر هم نسو وتلای نو غني خان و باچاخان ته وویل چي یاره دلته دپښتنو یو تنظیم جوړومه چي هغه ستاسو حفاظت کوي چي دا خلک هم لږ څه په ارام شي نو هغه د زلمي پښتون بنیاد کېښود نو باچاخان ورته وویل چي مشر به یې زه یم ته به نه یې،نو غنی خان ورته وویل چي ته یې مشر شه نو اوس دلته یو سوال راپیداکېږي چي زلمي پښتون مکمل د تشدد تنظیم وو او هغه په عدم تشدد عقیده نلرل او بل خو خدایي خدمتګارانو عدم تشدد باندي عقیده لرل خو باچاخان دهغه تنظیم هم مشر وو چي کوم یې په تشدد عقیده لرل او دهغه تنظیم مشر هم کوم چي یې په تشدد باندي عقیده نلرل دا اوس زیاته

د افسوس او زیاته دسوچ خبره ده نو غنی خان وایي چي تنظیم ډېر مخ په وړاندي باندي لاړ نو بیا ده ماته یوه ورځ وویل چي یاره ته جندي ته نه ځې؟ دغني خان په شاعرئ کي دا جندي

سیند ذکر ډېر زیات سوې دی،نو ده به دوه میاشتي په اوړي کي دجندي په غاړه به ده هلته خېمه لګول او هلته به ناست وو،نو ده ماته ویل چي ته نه ځې؟نو ما ویل چي بابا نه یخني ده خو هر سهار به له خوبه پاڅېده ده به ویل چي ته نه ځې،نو وای اخر کي داسي کار وشو چي زه لاړم نو یو دوه ورځي وروسته ما پسي دخدایي خدمتګار کسان راغلل او یو کس زما نه پړک وویشت چي زموږ بچي دي دولت ته وښودل چي دا دزلمي پښتون کسان دي او اوس دي زلمي پښتون مات کړ.نو غني خان ورته وایي چي زه خو دهیڅ څخه خبر نه یم زه خو دلته راغلې یم نو غنی خان وایي چي څنګه زه دلته راغلم نو ده په اخبار کي ورکړل چي زلمي پښتون ما ختم کړ.

ګرانو وطنوالو په کال ۱۹۴۶ م کي بیا ټولټاکني وسوې او بیا په صوبه سرحد کي او کانګرس کي دخدایي خدمتګارو حکومت راغلې بیا دصوبې وزیر اعلی ډاکټر خان صیب سو ځکه چي بل څوک نه وو،په پښتنو کي هرکله چي په ۱۹۴۶ سټمبر کي هندوستان کي عبوري حکومت جوړېده نو باچاخان په چارسده کي وو ناجوړه وو نو ګاندی وایسرای ته وویل چي که باچاخان نه وي راغلی نو زه عبوري حکومت نه جوړوم بیا باچاخان پسي هغه خبر راولیږی او هغه لاړ ځکه چي په دغه وخت کي ګاندي ته د باچاخان ډېر سخت ضرورت وو. ګرانو وطنوالو هرکله چي نهر داندیا کانګرس مشر سو،صدر سو نو هغه پېښور ته راغلې وو نو هغه د خدایي خدمتګارو یو جلسې ته خطاب کاوه چي تاسي به نور باچاخان ته فخر افغان نه وایاست بلکي ده ته به په فخر هندوستان وایاست ځکه چي ده دهندوستان ډېر لوی خدمت کړې دی،نهرو دا خبره ځکه کول چي لا باچاخان ته دکانګرس ضرورت وو.

ګرانو وطنوالو چي کال ۱۹۴۷ پسي راغلی دکانګرس د لارډمونټ بټن او مسلم لیګ سره دپښتنو په سر سودا وسول چي پنجاب او بنګال راته نیم کړه او موږ به صوبه سرحد پنجاب ته پرېږدو،نو چي کله فیصله وسوه نو د کانګرس د ورکینګ کمېټې مېټینګ(مجلس) راوغوښتل سو او باچاخان هم هغه مېټینګ ته راغلې ځکه هغه د کانګرس دکمېټې غړی وو په دغه مېټېنګ کي راج ګوپالیا،ګاندی،نهرو او مولانا ابوالکلام ازاد هم وو نو چي دوی فیصله واورول نو مولانا ابوالکلام په خپل کتاب India wins freedom کي لیکي:چي دباچاخان خوله بنده پاته سول او ډېر ساعت بلکل خاموش پاته سو چي خبره ترې نسوای کېدلای او بیا

راپاڅېدې چي موږ مو دشرمه خولي ته واچولو او تاسو رانه ځان خلاص کړي،نو هغه خبره چي باچاخان پرې خپل ملګري په کال ۱۹۳۰ م کي غورځولي وو هغه خبره ريشتيا سول چي هندوانو ددوی سره دوکه وکړل.

ګرانو وطنوالو باچاخان وايي چي قربانۍ موږ ورکړلي،جايدادونه زموږ ضبط سول،کورونه زموږ وسوځېدل او دا هرڅه موږ د کانګرس لپاره وکړل،دجېلونو جنازې زموږ دخدمتګارو راوړل سولې خو کانګرس زموږ سره دوکه وکړل او زموږ ددې قربانيو هيڅ خيال يې ونکړ.خو زه دلته يوه خبره کول غواړم چي باچاخان دا خبره ټيک(سمه) نه کوي،قربانۍ هغوی نه دي ورکړي ځکه قربانۍ موږ ورکړي دي،کورونه زموږ وسوځېدل،دباچاخان د خاندان دکورنۍ په يو کم سلو کالو په سياسي تاريخ کي ددوی نه يو متر ځمکه لېلام سوې، ددوی دخاندان نه يو کس مړ سوی او نه ددوی کور يا حجره سوځېدلې ده،دا ټولي قربانۍ په وطن مينو پښتنو ورکړې او باچاخان دوی پرې صرف سياست کړې او دپښتنو په سر معاملي او سوداګاني کړي دي. ګرانو وطنوالو باچاخان به په ترخي کي جامې ونيولي،هلته به پروت وو او دلته به يې بهر پښتنو ته اشاره ورکړه چي پرې ورځئ او پښتانه به قتلېده او تبا کېدل به او چي کله باچاخان سره هندوانو دوکه وکړل نو چي څه وخت رارخصتېده نو هندوانو به ورته ويل چي څه بچو،تر اوسه مو پښتانه په انګرېزانو ډبول او اوس به مو د انګرېزانو په ناجايزه اولاد پاکستان ډبوو نو چي واپس راغلی ”چي هرکله لوی افغانستان وو نو دپښتونستان د څيغې ضرورت څه وو!؟“ نو دپښتنو په سترګو کي د دوړو اچولو لپاره د پښتونستان سوژه پرېښودل او مولانا ابوالکلام ازاد همدا په خپل کتاب کي دا ليکي چي دا پښتنو په سترګو کي صرف دوړي اچول وو. باچاخان وايي چي د کانګرس مشرانو په هره اهمه(مهمه) خبره زما سره مشوره کول،نو چي کله يې زموږ په سر سودا کول نو زما سره مشوره خو ډېره لويه خبره ده بلکي زه يې د هري خبري نه بلکل بې خبره ساتلی وم،موږ ته به انګرېزانو دا ويل چي تاسو دکانګرس سره مه يوځای کېږئ او چي تاسو څه غواړی موږ به يې دکانګرس نه زيات درکړو،خو موږ د کانګرس سره يوځای سولو او کانګرس زموږ پر سر سازش وکړی،زموږ سره يې بې وفايي وکړه او غداري يې وکړه.

ګرانو وطنوالو چي څه وخت پاکستان جوړ سو نو غنی خان يوه خبره وکړه چي د پښتنو کورته راغلې ازادي د تورو غرونو پناه سول.

پاکستان جوړ سو او باچاخان په ۲۳ فروری کال ۱۹۴۸ کي د پاکستان د وفادارۍ قسم د پاکستان په آيين سازه اسمبلي کي پورته کړ او بيا د محمدعلی جناح کورته دهغه سلام ته ورغلی او پاکستان ورته په ۱۲ اګسټ کال ۱۹۴۸ کي د بابړي دشهيدانو تحفه په لاس کي ورکړه. بيا يوه ورځ افراسياب خټک په قصه خانه کي په ي، بيانيه کي د لر او بر ديوځای کېدو خبره وکړه،نو باچاخان ورپسي خبر راولېږی چي اتمانزو ته ژر تر ژره ځان راورسوي نو افراسياب وايي چي موږ ورته ورغلو او دی په کټ کي ناست وو او د خولې نه يې اور تويېدی چي ستا په دې وړه خوله کي دا دومره لويه ژبه چاه اچولې ده؟ ته موږ دافغانستان دپښتنو سره شاملوې؟هغه خو پخپله پاونده دي،خانه بدوش دي،بيا دوی وايي چي موږ ته يې دا هم ونه ويل چي تاسي کېنی،بيا موږ دهغه ځای نه راووتو نو بيا افراسياب وايي چي موږ کابل ته راغلو او دا داود خان سره ملا(يوځای) سولو او داود خان ته مو دا خبره وکړل،نو داود خان وويل چي تاسو ته اوس دا پته ولګېدل چي باچاخان لوی افغانستان نه غواړي؟ بيا چي پاکستان په باچاخان باندي ډنډه کېښودل نو ايله ورته هغه پاونده ورور ياد سو او په ۱۲ دسمبر کال ۱۹۶۴ کي کابل ته لاړ.بيا چي کله ناجوړه سو نو هند ته دعلاج لپاره تلې خو پاکستانی پاسپورټ يې ختم سوې وو نو دافغانستان دولت ورته وويل چي موږ درته دافغانستان پاسپورټ درکوو خو ده وويل چي زه دافغانستان پاسپورټ نه اخلم.په دغه دوران کي دپاکستان صدر يحيی خان وو نو باچاخان دهغه د ورور محمدعلی په ذريعه ډېري نژدې اړيکي وې او هغه محمدعلی د صوبه سرحد د استخباراتي ادارې مشر وو نو چي کله به ضرورت پېښېدي نو هغه به خپل مرستيال هدايت الله ارباب کابل ته رالېږي او دهغه سره دپاکستان دسفارت نه شېرزمان ورسره شو او باچاخان ته به کورته لاړل خبري به يې وسولې او هغه به واپس تلی او ريپورټ به يې وليکي چي څه خبري کول هغوی غوښتل،خو چي کله په کال ۱۹۷۰ کي ون يونټ مات سو نو تر ټولو زيات نقصان يې پښتنو ته ورسېد،يوه حصه يې دبلوچستان سره يوځای کړه او دصوبې نوم بلوچستان کېښودل سو. اود پښتونخوا دوه ضلعي يا ولسوالۍ اټک او مياواله ي دپنجاب سره يوځای کړه بله حصه يې صوبه سرحد کړ او څلورمه حصه يې قبايل کړل،د نېپ مشرانو په دې باندي هيڅ قسم عکس العمل ونښود.نېپ يعني نېشنل عوامي پارټي،د ولی خان پارټي هغوی په دي باندي هيڅ قسم عکس العمل ونښود او په دې خبره عبدالصمدخان اڅکزی ددوی نه جدا سو.

دباچاخان په مقابل کي خان شهيد يو ډېر عالم او فاضل انسان وو خو د لوی افغانستان په نه جوړېدو دواړه متفق وو يوه هم نه غوښتل چي لوی افغانستان جوړ سي. د نېشنل عوامي پارټۍ په وخت کي دپښتنو دوه مشران وو،دشمالي پښتونخوا نه باچاخان وو اود جنوبي

پښتونخوا نه عبدالصمدخان اڅکزی وو. باچاخان د ملک نه بهر وو نو پکار خو داوه چي عبدالصمدخان اڅکزی مشر سوې وای خو هسي ونسول او ولی خان مشر سو. په کال ۱۹۷۱ کي هرکله چي په مشرقي پاکستان کي بنګالیانو بغاوت شروع کړ نو دهغه ځای څخه په هغه وخت کي دنېشنل عوامي پارټۍ نه چي کوم دهغه صدر وو عبدالحمید باشاني،نو هغه راغلي او ولي خان ته یې وویل چي موږ د آزادۍ جنګ شروع کوو تاسي هم د آزادۍ جنګ شروع کړی نو تاسي به هم ازاد سی او موږ به هم ازاد سو نو ولی خان ورته وایي چي دڅه ازادي؟ زما نه پښتونستان پکاردی نه مي ازادي پکار ده،زما پاکستان خوښ دی او بیا پرځای ددې چي دپښتنو تحریک یې شروع کړې وای نو هغه یحیی خان ته دعبدالحمید باشاني په سر چغلي وکړل چي هغه لګیا دي وطن ورانوي نو بندوبست یې وکړه. په کال ۱۹۷۱ کي ولی خان یو لیک داجمل خټک په لاس جیسیده ته واستوی چي یاره اوس زموږ په ملک باندي ډېر سخت وخت دي نو موږ ته پکار دي چي موږ دپاکستان مرسته وکړو او زموږ

چي کوم دقوم پرستۍ تحریکونه دي دا لږ مدغم شریک کړونو اجمل خټک وایي چي هرکله ما جی ام سید ته دا مکتوب ورکړ نو هغه وکتي او هغه دقهر نه سور سو،وای چي ولی خان په دې باغ کي بوس دي بوس،هغه وطن ازادول نه غواړي که نه نو ددې موقع لپاره خلک په سوونه کلونه انتظار کوي چي دا برابره سي دهغې نه فایده واخلي او خپل ملکونه ازاد کړي.

بیا په کال ۹۱۷۱ کي دقبایلو یوه جرګه کابل ته راغله چي په هغه وخت کي باچاخان په کابل کي وو نو باچاخان ته یې وویل چي ګوره مشرقي پاکستان کي بنګالیان راپاڅېدلي دي،هغوی بغاوت کړي دي،په مشرقي پاکستان کي پاکستان هندوستان سره جنګي محاظ کولاو (خلاص) کړې دي او مغربي پاکستان کي هم جنګي محاظ کولا دی او زموږ ډیورنډ بلکل خالي پروت دي نو موږ ته وسله راکړی چي موږ پر دې خپلي ځمکي ورسو او خپلي ځمکي ازادي کړو خو په دغه دوران کي باچاخان هغوی ته وایي چي خبردار!! پاکستان په مغربي محاظ هیڅ قسم مسله جوړه نکړئ،بیا هغوی ولاړل ظاهرشاه ته او هغه هم همدغه جواب ورکړ.

ګرانو وطنوالو پاکستان دوه ټوټې سو دافغانستان ددولت او د کوزي پښتونخوا د تش په نامه قام پرسته مشرانو له لاسه د ډيورنډ نه تر اباسين پوري پښتانه بيا دغلامی په ځنځيرونو کي ښکېل پاته سول،دپاکستان د ټوټه کېدو نه پس په صوبه سرحد او بلوچستان کې نېشنل عوامي پارټۍ ته حکومت ملاو سو. د ولی خان نه تپوس وسو چي دخپلي صوبې ژبه پښتو کوې که اردو؟ نو ولی خان وويل چي اردو. خو دلته بل سوال پيداکېږي چي باچاخان وايي چي دکوم قوم نه خپله ژبه،کلتور،تاريخ هېر سي،نو هغه قومونه ددنيا دسطحي نه ورک شي، خو باچاخان د ولی خان په دې فيصلې باندي مجربانه خاموشي اختيار کړې وه.چي کله پښتنو دصوبې ژبه اردو وګرځول نو دکوزي پښتونخوا ډېر اديبان،شاعران دجرګې په شکل ارباب سکندر ته ولاړل ځکه هغه په هغه وخت کي دصوبې ګورنر وو او ورته يې وويل چي د صوبې ژبه پښتو کړئ،نو هغه ورته وويل چي پښتو ژبه دا صلاحيت نلري چي دادي تعليمي ژبه سي نو هغوی ورته د سوات او افغانستان مثالونه ورکړل چي هلته خو ددې اهميت سته،دا ژبه ددولت ژبه ده،په دې باندي تعليمونه هم کېږي خو ارباب سکندر ددوی يوې خبري منلو ته هم تيار نه وو. بيآ يوه ورځ سليم راز او قلندر مومند دعبدالاکبرخان اکبر کورته ملاقات ته ولاړل نو سليم راز وايي چي موږ د روټۍ په غاړه ناست وو،او ارباب سکندر دا خبره عبدالاکبرخان اکبر ته وکړل وای هغه په سلګيو په ژړا سو چي موږ دا دومره قربانۍ ددې لپاره ورکړې وې چي اوس زموږ حکومت راغلې نو دوی زموږ خپلي ژبي قبلولو ته هم تيار نه دي.

ګرانو وطنوالو دلاهور يوه رساله ده"زنده ګی" دهغې ايډيټر دی،الطاف حسين قريشي،نو هغه دولی خان نه انټرويو اخيستل،نو ولی خان ورته وايي چي زما نن او سبا صرف او

صرف دپاکستان سره دی،ما کله هم دپښتونستان ذکر نه دي کړي او زما په ذهن کي پاکستان دی او صرف پاکستان! بيا قريشي ترې تپوس وکړ چي دافغانستان دپاکستان په ځمکه څه دعوه شته؟نو ولی خان ورته وايي چي افغانستان چيرته هم نه دي ويلي چي دپاکستان په ځمکه زموږ دعوه شته،صرف دا وايي چي په پاکستان کي دي دپښتنو سره دجمهوريت مطابق ښه سلوک وکړای شي. بيا يو بله رساله ده چي ټان دهغې نوم وو دهغې او دهغې داسيسټينټ (مرستيال) ايډيټر نوم وو اختر کشمېری. نو هغه د ولی خان سره انټرويو کوي،د ولی خان نه تپوس کوي چي له پاکستان او پنجاب متعلق(اړوند) دي څه خيال دی؟ نو هغه ورته څه وايي؟ ولی خان وايي چي پاکستان زموږ لپاره يو ناقابل وحدت دي، موږ پنجابيانو ته وايو چي تاسو زموږ مشر ورور يي خو هغوی وايي نه يې،تاسو زما دښمن يې،زه ورته وايم چي موږ مسلمانان يو خو دوی راته وايي چي نه،تاسو د هندو کانګرس اجنټان يې،موږ ورته وايو چي دا زموږ وطن دي او موږ ستاسو ورونه يو خو دوی وايي چي نه،تاسو دافغانستان ملګري يي او دوی موږ ته غداران وايي،خو که موږ په کانو هم وولي خو ددې هرڅه باوجود زموږ دپاکستان سره دومره مينه ده چي دا ټولي خبري موږ دخپل وطن لپاره پرځان برداشت کوو،پاکستان

زموږ دي او موږ دپاکستان یو،دپاکستان دسالمیت او حفاظت لپاره موږ هر قسم قربانۍ ته تیار یو او ددې عظیم ملک لپاره موږ هر یو نیغ پر خپل سینه زغملای سو او برداشت کولای سو. نو زه اوس دلته یو تپوس کول غواړم او یوه پوښتنه کول غواړم،چي پښتنو!غیرت یو شي کنه؟! دا خو هم یو شي چي هغوی دي نه پرېږدي چي ورک شه زما نه او بیا هم وایي چي پاکستان زما وطن دی!! هغه پښتو او غیرت چیرته لاړ!؟! اې غلامانو! ګرانو وطنوالو دپښتونستان په باره کي ترې بیا سوال وسو،نو ولی خان ورته وایي چي د پاکستان دجوړېدو نه پس که چاه دا خبره ثابته کړه چي ما دپښتونستان نوم هم اخیستی دی! نو ما دي په ګولیو وولي،دپاکستان دجوړېدو نه پس موږ خو افغانستان سره شاملېدل نه غوښتل او هندوستان خو هلته پاته سو نو موږ به خامخا دپاکستان سره شاملېدلو،ددې نه علاوه دپښتونستان خبره خو اول مسلم لیګ زموږ خلاف استعمال کړه او بیا د افغانسان شرارت وو چي هغوی سره دخپل ولس ددوکه کولو لپاره بل څه نه وو نو دپښتونستان خبره یې اوچته کړه،موږ پښتونستان موښتونستان نه منو موږ صرف پاکستان پېژنو،ددې علاوه خلک دطاقتور دښمن په تلاش کي وي ځوک دا هم نه غواړي چي دکمزورو خلکو سره ولاړ سي،دپاکستان په مقابله کي افغانستان ډېر زیات کمزوری دی نو موږ دومره بې وقوف نه یو چي دپاکستان نه جدا شو او د افغانستان سره یوځای سو او نه دومره بې وقوف یو چي دپاکستان نه جدا سو او ځانته دیو جلا ریاست د جوړولو خوبونه ووینوواو که موږ پاکستان نه غوښتی نو چي کله زموږ په صوبه کي ماته اختیار راکړل سو چي خپلي صوبې ژبه پښتو کوي که اردو؟ نو ما وویل چي نه،اردو! ځکه اردو زموږ د وطن پاکستان ژبه ده. ګرانو وطنوالو بیا ورته ولی خان وایي چي موږ د

پاکستان سره محبت دی "او دا ډېره اهمه خبره ده" دپاکستان دسرحداتو سره مو محبت دی،" یعني ډیورنډ سره لا ددوی محبت دی " ددوی داساسي نظریې سره زموږ محبت دی.

بیا ترې اختر کشمیری تپوس کوي چي دافغانستان نه دا کوم مهاجر راغلي دي،ددې متعلق دي څه خیال دی؟ نو دی ورته وایي:مهاجر دي،راغلي دي،دوی صوبه سرحد کي ژوند کوي او دپاکستان مېلمانه دي ځکه صوبه سرحد هم دپاکستان حصه ده،خو چي دوی دلته اوسي نو پکار ده چي ددوی حیثیت دي دمهاجرینو سي؛خو که دوی هم چیرته پاکستان ته څه مسله جوړه کړه! نو ولی خان به اولنی کس وي چي دپاکستان دپاره به ددوی مقابلې ته سینه وهي او ددوی مقابلې ته به ولاړ وي دا زما د پاکستان دولس سره وعده ده.

ګرانو وطنوالو!بیا ترې دا تپوس کوي چي ستاسو دپاکستان دفوج متعلق څه خیال دی؟نو ولی خان ورته وایي چي دپاکستان فوج زموږ عزت دی،دا زموږ ناموس دی،دوی زموږ ورونه بهایي ګان دي،زموږ دوطن حفاظت کوي. "نو دا دده هغه ورونه بهایي ګان دي چي موږ ته یې په بابړه کي کورونو ته ۶۰۰ شپږ سوه جنازې راولېږلې،دا دده هغه ورونه بهایګان دي چي ۳ درې میلیونه بنګالیان یې په خپلو وینو کي ولمبول دا دده هغه بایګان ورونه دي چي ۴

لکه دبنګال ښځې یې وشرمولې او دا دده هغه ورونه او بهایي ګان دي چي زموږ ۸۰ اتیا زره قبایل ورونه یې په وینو کي ولمبول او دا دده هغه ورونه دي هغه بهایګان دي چي زموږ دافغانستان ددوه میلونه خلکو جنازې زموږ کورونو ته راوړې"

ګرانو وطنوالو یحیی خان داقتدار نه پس د ولی خان او باچاخان صفتونه کول او ضیاءالحق چي کله اقتدار ته راغلې نو دولی خان په صفتونو نه مړېدی او ولی خان په وازکومي دضیاءالحق د مارشالا مرسته کوله نو ضیاءالحق ولي خان ته ویلي وو چي دپاکستان وزیر اعظم سه. اعجازالحق دضیاءالحق زوی دی نو هغه وایي یوه ورځ زه دپلار سره ناست وم او ولی خان راغلی او چي څنګه راننوتی نو زما د پلار پر پښو باندي پرېوتی "دا ددې خلکو غیرت،دا ددې خلکو پت او دا ددې خلکو پښتونولي ده " . ښه نو ګرانو هیوادوالو باچاخان لوی افغانستان نه غواړي،ولی خان،اسفندیارخان او ایمل ولی دپاکستان لپاره په افغانستان پسي ټوپک رااخلي،محمودخان اچکزي ته دپاکستان له غمه خوب نه ورځي،چي د نوازشریف سره په مری کي ولاړ وو نو وایي موږ به تر قیامته دپاکستان سره یو. په لندن کي یې بی بی سی ته انټرویو ورکول نو ورته وایي چي موږ به ګیا خورو،واښه به خورو،موږ وایو چي دپاکستان د آی ایس آی اوزموږ فوج دي ددنیا ترټولو طاقتوره فوج جوړ سي. نو اوس ګرانو وطنوالو تاسو په خپله سوچ وکړئ چي لوی افغانستان دچاه دلاسه جوړ نسو؟هم په لر او هم په بر کي.

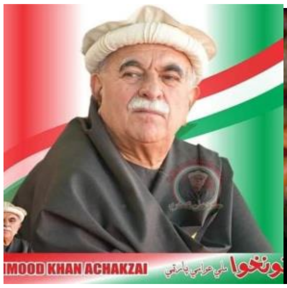 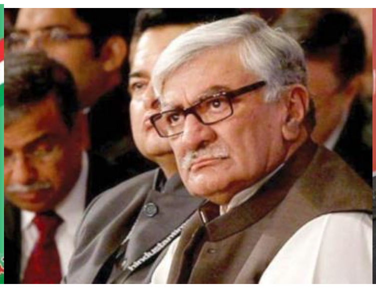

افغان

پښتون،پختون،پشتون

ځنګه چي دا موضوع یو تاریخي مسله ده نوپکار ده چي دې ته موږ د تاریخ په رڼا کي وګورو.

د پښتون قام د اصل،نسب مسئله نه خو څه مذهبي مسئله ده چې په مذهبي نقطه ی نظر سره یې څېړنه وسي او نه داخله سیاسي مسئله ده چې خامخا ددې د سیاست او یوې خاصي پالیسی په نقطه نګاه سره موږ معلوم کړای سي . ټول پښتون قام دخدای ج په فضل مسلمان دي او دا دپښتون قام یو امتیازي صفت دي چې پښتون به هرو مرو مسلمان وي.

د پښتنو په باره کي چي څوک وایي دوی بني اسرا ئیل دي او څوک وایي چې دوی ارین دي نو که دوی څوک هم دي نو ایا دوی د یهودو او یا د اریاو قومونو سره په دولت،علمیت او تجارت کي مقابله کولای سي؟ بلکل یې نسې کولای،ځکه چې زما نیم وجود د ډیورنډه څخه تر آباسینه هاخوا پروت دي او نیم وجود مې په ازاد افغانستان کې پروت دي نوپه یو لاس او یوه پښه زه د ترقئ په لاره له دنیا سره دسیال په ځای نسم دربډای ځکه چې دچا یو لاس او پښه نه وي نو هغه ته معزوره ویلای سو نو د لر او بر دې جدایي افغانستان معزور کړې او دا معزوریت هغه وخت ختمېدای سي چې لر او بر یوځای سي او لوی افغانستان جوړ سي .

نو ګرانو وطنوالو اول خوراځئ چې دا خپل دړي وړي پښتون قام رایوځای کړو او خپل وطن د ترقئ په لار روان کړو نو بیا به په موږ پسې خلک منډې وهي چې پشتانه زموږ قوم دي خو موږ به ورته وایو چې نه پښتون د پښتون قام دپښتون قوم دي.

ګرانو وطنوالو دپښتون قام داصل،نسل مسئله بېخي یو تاریخي او تحقیقي مسله ده نو پکار ده چې په دې مسئله دتاریخ او تحقیق په رڼا کې کار وسي . پښتون قام یو غیور قام دي دپښتون قام هرفرد د غیر پښتون په مقابله کې ځان په فرد ګڼي ، دپښتون معنا ده شریف،اصیل او د ښواخلاقو خاوند.

پښتون یو شجاع قوم دي اود مذهب سره ډېره زیاته مینه لري ، پښتون قام د ۱۴۰۰ کاله قبل المسیح نه اګاهو داباسین نه تر امو پوري دپښتون په نامه او په خپله ځمکه موجود دي . د ویدي او اوستای زمانې نه پس د یوناني مؤرخ هیرودودتس په لیکنو کې موږ په واضح ډول لېدلای سو دپښتون ذکر لېدلای سو ددې مؤرخ په لیکنو د پښتون نوم او ددوی دوطن نامه څوځو ځلي راغلې ده ،دهیرودودتس نه دیونان یو بل مؤرخ دي چي دهغه نوم دې بطلېموس

هغه هم دپښتنو د وطن ذکر کړي دي ،نوخبره داده چې پښتون هغه قام دي چې په اول ځل یې ذکر په ریګوېدا کې د پکتا او پکت په نامه باندې سوې دي بیا وروسته دا قام دباختر داستوګني په وجه په بخدي مشهور سوي دي اوپه اوستا کې د بختی په نامه باندې ذکر سوي دي اود بلخ ښار هم ددوی په نامه شهرت موندلی دي .

ګرانو وطنوالو،وروسته بیا د هخامنشي دور د ۵۰۰سوه قبل المسیح په شاوخوا کې دیوناني مؤرخینو لخوا دا خلک د پکتویس،پکتوان او ددوی ملک،ددوی هېواد د پکتیکا،پکتیکې او پکتین په نامه باندي یاد سوي دي دغه ټول الفاظ د اوسني لفظونو پښتون اوپښتونخوا سره مطابقت لري،پدې ډول یو بل تاریخپوه پروفېسور لاسن د هیرودېدتس پکتویس او د اوسنی زمانې د لفظ پښتون نوم ترمنځ مطابقت تسلیم کړو او وروسته بیا یوبل تاریخپوه ټرومپ او ګرېورسن دغه مطابقت ومنې نودغسې دې نظریې ته دحقیقت جامه وروا غوسته .

ګرانو وطنوالو اوس چې موږ افغانستان کې کوم خلک اوسو ټول افغان وروڼه نودافغان نامه دپښتون قام تاریخي او قامي نامه نده بلکې دا نوم ددې خلکو لپاره داسلامي دورې په اغاز یا شروع کې اول عربو او ورپسې ایراني مؤرخینو استعمال کړې ده او ددې لفظ نه دهغوی مراد یو خاصه قبیله وه چې هغې ته پښتانه ویلای سي وروسته هندیانو او ایرانیانو لخوا دا لفظ په عمومي ډول دټولو پښتنو لپاره استعمال سو او هغه ټول خلک دافغان په نامه مشهور سول کوم چې دپښتنو په علاقه یا سیمه کې استوګن وو خو که دهغوی ژبه پښتو وه اوکه بله او یا نسلاً هغوی پښتانه وو او که غیر پښتانه خوهغوی ټول د یو افغان په نوم باندې مشهور سول ،څنګه چې افغان د پښتنو یو ملي نوم دي نه چې قامي او تاریخي ،نو پدې بنا غواړم په تاریخ کې دافغان په نوم به لږه رڼا واچوو.

ګرانو وطنوالو ترکومه حده چې معلومه سوې ده دافغان کلمه دلفظ اوغان نه وتلې دي چې په اسلامي دوره کې دمؤرخینو لخوا د پښتنو لپاره استعمال سویدي ، چوناتي ابونصرمحمد عبدالجبار العدبي په تاریخ یمیني کې په واضح ډول دا لیکي چې دافغان لفظ د اوغان نه وتلي دي په اسلامي مؤرخینو کې ابوریحان البېروني ،فردوسي،طوسي،ابوالفضل بیهقي،منهاج السراج او داسي نورو مؤرخینو دافغان نامه بیا بیا دپښتنو لپاره یاده کړې ده سره له دې چې په اتمه هجري سدۍ کې دامؤرخین هم وو چې همهغه قدیمي لفظ افغان یې استعمال کړې دي لکه په ظفرنامه کې ملفوظات تېموري او مطلع السعدین کې .

دمسټر بېلو په خیال کې دافغان لفظ اوغان یو زوړ او پخوانی نوم دي او دا لفظ وروسته افغان شویدي .

د لفظ افغان په باب کې دقاموس عالم ښاغلي مصنف شمس الدین ثاني داسي وایي افغان یو ډېر پخوانی قام دي اوپه پښتو ژبه خبري کوي اودا نوم نوی نوم ندی بلکي ډېر پخوانی نوم

دي او دمؤرخينو پلار هېرودېډتس چې په کومه موقعه دهندوکش داستوګنوذکر کړې دي نودافغان نوم پکې ذکر شويدي.

ګرانو وطنوالو په اسلامي دوره کې دافغان نوم په اول وارپه حدودالعالم من المشرق المغرب په ۹۲۸ عيسوي کې دپېښور په بيان کې داسي ليکل سوي دي : پيښور يوداسي ځای دي چې دهغې ځای باچا ځان دمسلمانانو په شان ښکاره کوي او له دېرشو څخه زياتي ښځې لري چې په هغوي کې څه مسلماناني دي،څه افغاناني دي او څه پکښي هندواني دي پدې عبارت کې دمسلمانانو او هندوانو نه بېل ځانته دافغانانو ذکر کول ددې قياس مرسته کوي چې ددې علاقې پښتنو لا ترڅلرمي سدۍ هجري تراخره هم په عمومي ډول اسلام نه وو قبول کړې ددې نه پس تر اتمې سدۍ هجری پوري اسلامي مؤرخينو لکه ابن بطوطه او په دې پسي فرشتې او نورو دافغان نامه بيا بيا استعمال کړې ده .

په ارمني ژبه کې د اوغان يا اغوان لفظ دهغه خلکو لپاره استعمال سوي دي چې په غرونو کې ژوند تېروي .

ګرانو وطنوالو هيرودودتس چې کله د داريوش د صوبو ذکر کوي په ديارلسمه صوبه د پکتويس يعني پښتنواو ارمنيانو ذکر هم کوي نوله دې څخه دا معلومېږي چې پښتانه او ارمنيان په يو صوبه کې اوسېدل او په خپلو کې ګاونډيان وو .

په هرحال دافغانانو نامه به ورځ په ورځ خپرېدله او نفوذ يې موندې .څنګه چې دانامه دومره عامه سوه چې البېروني هم چې له اباسين نه په قبله تر کابل پوري په ټوله غره يې علاقه کې دپښتنو قبايلو ذکر د افغان په نامه باندې کړي دي اودا خلک يې د سرکښ او سرتېرو په لفظونو باندې يادکړي دي . دافغان لفظ دشاه عباس اعظم صفوي په زمانه کې د ابدالي قبيلې لپاره په عموميت سره ياد سوي دي وروسته پدې نامه غلجي قبايل ياد سويدي بيا په يوولسمه،دوولسمه سده هجري کي دافغانستان دټولو قبايلو لپاره ددې لفظ ويل شروع سول دالفظ افغاني،هندي او ايراني ليکوالو په خپلو اثارو او تأليفاتو کې په وسيعه معنا او کثرت سره ياد کړي دي. ابوالفضل او خان جهان لودي دافغان دټولو پښتنو قبايلو لپاره استعمال کړي دي .

ګرانو وطنوالو د اوومي هجري سده په ابتدا کې يعني په کال ۶۱۸ مه هجري کې شايد په اول وار دافغانستان نامه دپښتنو د مسکن په ډول په تاريخ هرات کې سيسي هروي ذکر کړې ده ددې نه پس عبدالرزاق په مطلع السعدين کې هم دافغانستان ذکر کړي دي اود افغانستان نه يې مراد دپښتنو مسکن دي پدې ډول بابر هم په کال ۱۵۰۴ کې د کابل دفتح کولو نه پس دکابل دحالاتو په ترڅ کې د پښتنو ژبه يې دافغاني په نامه او دپښتنو علاقه يې دافغانستان په نامه ياده کړې ده ددې علاوه بابر په خپلو مهماتو کې ټول پښتانه قبايل د افغان په نامه ياد

کړیدي پدې ترتیب د زمانی په تېرېدو سره دافغان نامه دقبیلې یا قبیلو نه تېره سوه او په لسمه او یوولسمه سده هجری کې ددې هېواد دټولو استوګنو داصلي نوم پشتون پر ځای یو ملي نوم وګرځېدي او هم پدې ډول دوخت په تېرېدو سره په دیارلسمه سده هجری کې دافغانستان نامه یوازي دپښتنو دمسکن نامه نه بلکي د ټول هېواد نامه سوه اود پخواني زوړ نوم خراسان ځای یې ونیوې او دبهرنیو ملکونو سره په خط او کتابت کې ددې هېواد نامه دخراسان پر ځای افغانستان لیکل شروع سوه .

ځرنګه چې لارډ اکلنډ په خپل یو ځوابي خط کې چې شاشجاع ته یې په کال ۱۸۳۸ م کې لیکلی وو دافغانستان لس دمملکت په ډول دپخواني خراسان پرځای دوه ځایه لیکل سویدي . همداراز په دیارلسمه سده هجري کې دافغانستان دټولو قبایلو لپاره هغه که پښتانه وو که غیر پښتانه دافغان نوم ویل شروع سو او ددوی داوسېدلو علاقه دافغانستان په نامه مشهوره سوه اوددې علاقې پخوانی نوم خراسان داستعمال نه مکمل ووتي.

ګرانو وطنوالو افغان دپښتنو تاریخي او قامي نوم ندي بلکې ملي نوم یې دي بل طرف ته اوس ځیني کسان دخراسان خراسان خبره کوي زه هغوی ته دا وایم چې موږ به بیا تاسي دیارلسمې هجرې ته بوزې نوګوري یاد ساتې چې بیا به ستاسو هیڅ پته هم نه وي چې تاسي څوک واست اود کوم ځای نه راغلي یاست بیا درپدر خاوري په سر ګرځې اود سر دپټولو ځای به هم نه وي زه داباسین نه ترامو پوري د ۵۰۰۰ کالو راهیسي په خپله ځمکه پروت یم او نور قومونه چې هغه په دې ځمکه زموږ سره مېشته دي که هغه پښتانه دي او که غیر پښتانه دي زه خپل ورونه،خپل خویندي او خپل بچې ګڼم خود خراسان په باره کي داخبره دولس خبره نده بلکي دا دیو څو جاسوسانو خبرې دي چې دبل چاه په اجنډا کارکوي او ددوښمن پروژه مخ په وړاندي وړي ږ

عام ولس موږ ټول سره ورونه او خویندي یو او په شریکه سره د ورورولۍ ژوند تېروو بلکې زه خو یوڅو تاریخي حوالې ورکول غواړم هرکله چې دایران باچا نادرشاه دخپل فوج سردارانو مړ کړ نو احمدشاه بابا پښتنو سردارانو ته وویل چې ددې سردارانو نه د نادرشاه بدل اخیستل غواړي نو ټول پښتانه ورسره ودرېدل او دلته ازبک هم داحمدشاه بابا په مرسته کي ودرېدل نو بیا چې کله احمدشاه بابا باچا سو نوهغه دپښتنو ټولي علاقې یودبل سره ګنډل یا یوځای کول غوښتل نو اول پر غزني وروخوت دهغه ځای ګورنر لږڅه مقابله وکړه خوبیا یې لاسونه اوچت کړل تسلیم سو نو بیا دکابل ګورنر ته احمدشاه بابا خبر ورکړ چې کابل حواله یا تسلیم کړه که نه نو جنګ ته تیار شه نود کابل ګورنر ناصر خان وو چې د مغلو په لاس ناست وو نو ناصر وویل چې جنګ کوم کله چې د جنګ اعلان وسو نود ناصر خان په پوځ کي هزاره او ازبک هم وو نو هغوی د ناصرخان نه تپوس یا پوښتنه وکړه چې له چاه سره جنګ دي نو هغه وویل چې احمدشاه راروان دي نو دوی چې دا اوس زموږ ملي مسئله

ده او موړ داحمدشاه سره جنګ کول نه غواړو اود ناصر له فوج نه جدا سول بيا چې کله دانګريزانو او افغانانو داول جنګ نه پس دوست محمد خان بخارا ته لاړ نوبيا چې کله واپس بيرته راتلې نو ازبکو ته ورغلې او هغوی ورسره راپاڅېدل او په سمنګان کې يې انګرېزانو ته ماته ورکړه په دغه وخت کس چې د تاجکو مشر و او نوم يې خواجه وو هغه هم دانګرېزانو خلاف راپاڅېدي نو په دغه وخت کې نه څوک پښتون و،نه څوک تاجک و،نه څوک ازبک و،نه څوک هزاره و بلکې ټول يو افغان وو خو اخر اوس دخراسان خبره ولې را اوچته سوه ځکه چې په کال ۲۰۱۹ م کې دلوی افغانستان لمر پر راختو دي او دپاکستان او ايران سره دپښتنو دستر عظيم طاقت دمينځته راتلو وېره پېداسوې ده چې بيا به افغانستان کله د لاهور او کله دمشهد دروازې به ډبوي او داخلک له طالبانو سره دسولي خبري په دې وجه ردوي چې ددې قسم خلکو دوکانداري ختميږي او موږ د ګام ملګري له طالبانو سره دسولي مکمله مرسته کوو ځکه هغه هم ددې وطن بچي دي او رادي سي اودخپل ګران وطن په جوړولو کې دي خپل کردار اداکړي .

نو زما ګرانو ورونو،خويندو او بچو بېدار سئ او دا قسم خلک ولس ته افشاه کړې .

پښتون قوم دا نوم ډېر پخوانی نوم دي دانوم د نن نه ۲۵۰۰ کاله اګاهو هيرودېتس او نورو ايراني مؤرخينو په خپلو اثارو کې دخپلي لهجې مطابق دپکتويس،پکتوان،او پکتين په نومونو ياد کړي دي او ددوی داستوګنې ځای د پکتيکا،پکتيکې،او د پکتيا په الفاظو ياد کړي دي چې ددې الفاظو مطابقت دپښتنو او پختيخا يا پښتونخوا سره منل سوي حقيقت دي خو اوس دلته يو دوه نومونه نور راغلل قوم او ملت نوراځئ چې په دې لږ بحث وکړو

قام يا قوم: د وګړو هغه ډلو ته وايي چې په هغوي کې څه داسي خصلتونه،خويونه او خصوصيات موجود وي چې هغه دهغوی په مشرانو او اولاد کې هم دمېراث په شکل منتقل سوي وي .

ملت: اود ملت اطلاق د وګړو په داسي ډلو کېږي چې هغوی اکثر دمختلفو قامونو وي په يوه هېواد کې اود يو نظام او ضابطې لاندې ژوند کوي او په فايده او نقصان کې سره شريک وي .

خو اوس دلته دپښتون په باره کې درې نومونه مينځته راغلي دي چې يو پښتون چې په ښ ليکل کېږي او بل پختون چې په په خ ليکل کېږي او بل پشتون چې په ش ليکل کېږي خو په دې باندي دبحث نه مخکي زه دلته دتاريخ په ابزارو خبري کول غواړم :هغه زمانه چې کومه د رسم الخط دابجاد نه اګاهو په انسان تېره سوې ده نو هغه د عصر قبل التاريخ په نامه يادېږي اود رسم الخط دايجاد نه را په ايسته يا وروسته زمانه دي ته تاريخي عصر ويلای سي دقبل التاريخ او تاريخي دور دبيلتون کربښه ۳۵۰۰ کاله قبل المسيد ګڼلای سي خو قبل التاريخ دوره

عموماً په دوه حصو کې وېشلای سو یعنې احدي حجر یا ډبري زمانه او احدي برنجي یا برونز زمانه . داحدي حاجري اندازه پنځه لکه کاله ده دحجر په زمانه کې به خلکو الات او ابزار د کاڼي یا ډبري نه جوړول په هغې به یې کار هم کوې او هر قسم فایدې به یې هم ترې اخیستې نوپدې وجه دېته د حجر یا دکاڼي زمانه هم ویلای سو ددې نه پس یا وروسته د انسان په ژوند کې بله انقلابي واقعه وسول چې په هغه کې دوی معدنیات یا کانونه وموندل چې په هغه کې دوی تنبه هم وموندل نوبیادوی د تنبې نه الات او ابزار جوړول شروع کړل نوله دې امله دې زمانې برنجي یا دبرونزو زمانه ویلای سو .

ددې نه وروسته چې بني آدم نوره ترقي وکړه نو دوی اوسپنه هم وپېژندل د اوسپنې دریافت یا پیداکېدل دانسان په ژوند کې په انقلابي ډول اهمیت وموندې ددې زمانې له اغز یا شروع سره دانساني تهذیب هغه دور شروع سو چې هغې ته تر ننه پوري موږ دخپل مفهوم مطابق تهذیب وایو ددغه وخت نه لوی لوی ښارونه اباد سول ،حکومتونه قایم سول،قوانین تیار سول ،خلک په مختلفو تپو کې ووېشل سول غرض دیو منظم او مصروف ژوند اغازوسو یا شروع وسول .

گرانو وطنوالو کله چې انسان دتهذیب او تمدن په دایره کې قدم کېښود او دترقی په لاره روان سو نو تګ راتګ ،حمل و نقل،تجارتي او اقتصادي ضروریاتو مختلف قامونه په خپل منځ کې په ګډون مجبور کړل او دغسې دمختلفو قامونو په یو بل د غلبی جذبات راوپارېدل او په یو بل د حملو سلسله راشروع سول نو ددې جنګونو په نتیجه کې خامخا ددوی د نسلونو هم د یو بل سره مخلوط وسو ددې اصولو په رڼا کې ،څنګه چې د پښتنو علاقه هم د تاریخ په مختلفو دورونو کې د مختلفو حمله ورو قامونو دجګړو میدان پاته سوې دي او دمختلفو قامونو سره د پښتنو یو ژور تعلق هم پاته سوې دي نو پدې وجه به د پښتنو په ژوند کړو وړو او د ژبې په لهجه خامخا څه ناڅه اثر پاته سوې وي اوس دلته نور تاریخي روایتونه هم دي چې کوم خلک په یو ځای حمله وکړي او هغه ځای فتحه کړي او یا هغه ځای ته څه مهاجر هجرت وکړي نوکه ددوی تعداد د ملکي خلکو نه زیات وي نو بیا هغه ملکي خلک د فاتحو قومونو یا دمهاجرو ژبه او کلتور خپل کړي خو که ددوی تعداد د ملکي خلکو نه کم وي نو بیا دغه فاتح قومونه یا مهاجر د ملکي خلکو ژبه او کلتور خپلوي او که چېري داسي ونشي نو دابه یو غیر فطري اوغیرطبیعي عمل وي لکه مثال به د پاکستان واخلو چې پاکستان ته په کال ۱۹۴۷ م کې د درو نه تر پنځو فیصده مهاجر دهندوستان نه پاکستان ته راوتښتېدل او دخپل او نېکه وطن هندوستان سره یې غداري وکړه او تراوسه پوري په پاکستان کې په کراچی او حیدراباد کې د مهاجرو په نومونو یادیږي،نوپکار داوه چې دوی د ملکي خلکو ژبه او کلتور خپل کړې وای خو دوی خپله ژبه اردو او کلتور د پاکستان په ټولو قومونو باندې وروتپې نو نتیجه یې داسوه چې پاکستان په ځلرویشت ۲۴ کاله کې تجزیه سو او د نیم نه زیات پاکستان نه بنګله

دېش جوړ سو او اوس پسې پښتنو او بلوچو بدې یا لستونې راکښلې یا رغړولې دي او په ۲۰۱۹ م کال کې به پاکستان د تاریخ حصه جوړه سي او د آمو نه تر آباسینه پوري پښتانه به د خپل پلار،نیکه وطن لوی افغانستان وارثان سي انشاءالله نو اوس به راسو خپلې موضوع ته چې پښتون په درې طریقو لېکلای سو نو اوس پشتون چې په ش لیکل سوې دې دا نوم د ناروې د (اوسلو)پوهنتون یو محقق ډاکټر مارتین سیټن ویلې دې او د کیمبریج پوهنتون ډاکټر ببلې هم ددې خیال مرسته کوي خو بیا ښاغلی کېرو ددوی ددې خبرې سره اتفاق نلري بیا چې کله شلمه سده عیسوي کې په هندوستان کې د ازادۍ تحریکونه شروع سول نو دهغه ځای خلکو به د پښتون لپاره به د خ لفظ استعمالوه ځکه چې په اردو ژبه کې د ښ لفظ نسته نو دوی چې به کله پښتون لیکه نو د خ په لفظ (پختون) به یې لېکه خو بهادرشاه ظفر کاکاخېل د خپلو ۳۵ کالو د تحقیق او تاریخي حوالو پر بنیاد دا خبره کوي: چې که پښتون که په ش لېکل سوې دي یا په خ لېکل سوې دې دا هم هغه نومونه دي چې کوم د پښتون لپاره استعمالیږي پدې کې هیڅ فرق نسته خو دپښتون اصلي همهغه دې کوم چې په ښ سره لېکل سوې دي .

تل دې وي زموږ د پلار او نیکه وطن

له آمو نه تر آباسینه

لوی افغانستان

د پښتنو او بلوڅو ورونو وروروليي

ګرانو وطنوالو څومره چې د پښتنو او بلوچو خبره ده چې پښتانه یو لرغونی تاریخ لري نو داسي زموږ بلوچان ورونه هم د لرغوني تاریخ مالکان دي ،خو که موږ د لرعوني تاریخ په اوږدو کې وګورو نو پښتانه او بلوچان همیشه په زرګونه کلونه د یو بل په څنګ کې د ورونو په شان سره پاته سوي دي. دوی ښې او بدي ورځې په شریکه سره تیري کړې دي او همیشه یې یو د بل ملاتړ کړې دي زه به ډېر لیري نه ځم اود کال 1747 م نه به یې راونیسم چې کله د ایران پادشاه نادرشاه افشار مړ سو او د پوځ هغه برخه چې په پښتنو مشتمله وه نو د هغوی لس سرداران وو نو هغوی فیصله وکړه چې موږ ځو کندهار ته او موږ ته پکار ده چې هلته موږ ځانته د خپل هیواد بنیاد کېږدو زه په هغه کې په تفصیل سره نه ځم خو چې د شیرسرخ بابا په مزار کې د پښتنو جرګه کېدله نو په هغې کې د پښتنو د مشرانو علاوه یوه بله قبیله هم وه چې د هغې نږم بلوچ قبیله او په هغه وخت کې د هغوی مشر نصیرخان نوري وو او هغه هم په دې جرګه کې شامل وو او چې کله صابرشاه د احمدشاه بابا نوم د افغانستان د باچاهی لپاره وړاندې کړ نو نصیرخان نوري د هغه ښه په کلکه ملاتړ وکړ .

ګرانو وطنوالو چي څنګه موږ پښتانه دا دعوه کوو چې موږ د افغانستان بنیاد ایښي دي نو په هغه دعوه کې زموږ سره بلوچ ورونه هم شامل دي بیا د احمدشاه بابا او نصیر خان نوري په منځ کې یوه معاهده وسوه چې که چاه په کلات حمله وکړه نو افغانستان به د بلوچانو ورونو کومک کوي اود هغوی دفاع به کوي بیا داسي وخت هم راغلې چي د پښتو او بلوچو تر منځ څه غلط فهمی راغلې نو بیا احمدشاه بابا لاړ او د هغوی په منځ کې هغه غلط فهمی لیري شوې او بیا احمدشاه بابا د نصیر خان نوري وربره په نکاح کړه او چې کله به احمدشاه بابا په ډهلي،لاهور او مشهد حملې کولې نو نصیرخان نوري به احمدشه بابا ته بلوچ جنګیالي هم ورکول او هغوی به د خپلو پښتنو ورونو سره یوځای څنګ په څنګ به جنګېدل اود پاني پت جګړه د هغې یو ستر مثال دي نو په دې وجه هم که څوک که پښتانه او یا بلوچ دي یا سیاسي ګوندونه دي او هغوی د پښتنو اوبلوچو ترمنځ اختلافات پیداکوي او دنفاق اور ته لمن وهي نو هغه د پاکستان د فوج،استخباراتي ادارې ISI په اجنډا باندې کار کوي .

ګرانو وطنوالو بیا چي کله په کال 1839 م کې انګریزانو پر افغانستان حمله کوله نو د محراب خان بلوچ چې هغه په هغه وخت کې د بلوچو مشر وو دهغه څخه انګریزانو پر افغانستان د حملې په غرض لاره وغوښته خو محراب خان بلوچ چې رضا نشو نو بیا خو یې لار په زورزیاتي واخیسته خو چې کله دوی د بولان په دره تېرېدل نو بلوچو ورونو پر انګریزانو حملې کولې خو چې کله انګریزان کابل ته ورسېدل او د انګریز څه فوج واپس بیرته هندوستان تېرېدل نو انګریزانو دا ویل چې دا د محراب خان بلوچ په حمایه دا حملې پر موږ باندې سوې وې نو انګریزانو په 1839 Oct 13 په بلوچستان حمله وکړه او محراب خان بلوچ یې مړ کړ او په هغې کې د بلوچ د خزانې هندو وزیر دیوان بوچامول او په سوونو نور کسان هم ووژل سول او یو کم عمره بلوچ شهنواز خان بلوچ یې د محراب خان پر ځای مشر کړې او یو انګرېزی افسر لیفټي نینټ لوډي یې ورسره پرېښودې .

محراب خان

ګرانو وطنوالو د قلات د خان ښځه د سید جمال الدین افغان لمسۍ وه د خیربش مری او اکبر بکټي ښځې هم پښتنې وې ،نو د پښتنو او بلوچو تر منځ نه یوازي د ورورولۍ تاریخي ریښې دي بلکې زموږ او د بلوچو وینه شریکه ده بیا چې کله په 3 June 1947 کې د برتانیې په هندوستان کې وایسرای لارډ مونټ بټن اعلان وکړ چې انګرېزان په 30 June 1948 جون پوري به له هندوستان څخه ځي او دوه هیوادونه هندوستان او پاکستان به منځته راځي نو د کلات خان انګرېزانو ته د انګرېزانو او بلوچو په منځ کې چې کومې معاهدې سوي وې که هغه په 1838 م کال کې سوې وې او که هغه په 1804 م کال کې سوې وې او که هغه په 1876 م کال کې سوې وې هغه ټولې معاهدې يې راوويستلې چې په هغه کې د قلات آزاد حيثيت منل سوې وو ،بل د قلات د رياست حيثيت د بريټانوي هند له نورو رياستونو څخه بلکل مختلف او جدا وو نو بيا لارډ مونټ بيټن يو ميټينګ (غونډه) راوغوښتله چې په هغه کې يو اړخ جناح او لياقت احمد خان وو او بل اړخ ته د کلات خان او د هغه مشاور سلطان احمدخان وو او بل پکښې لارډمونټ بټن هم ناست وو په دې کې صرف په دوه خبرو باندې پرېکړه وسوه چې يوه پکښې دا وه چې که د کلات خان غواړي په خپله خوښه له پاکستان سره په خپل مرز يا سرحد يوځای کيدل غواړي نو صحيح ده يوځای دې شي او بله پرېکړه داده چې که بلوچان د پاکستان سره يوځای کېدل نه غواړي او بلوچان غواړي چې د افغانستان سره خپله هغه پخوانۍ معاهده جاري وساتي او د افغانستان سره شامليږي نودا به هم د کلات خپل اختيار وي خو د قلات خان دا خبره وکړه چې موږ نه د افغانستان سره يوځای کېږو او نه د پاکستان سره بلکې موږ ځانته خپل آزاد او خودمختار هيواد غواړو دا خبره د قلات خان په خپل کتاب مختصر تاريخ قوم بلوچ او قوانين بلوچ کې په صفحه نمبر 93 باندې ليکلې ده نو په 11 Aug 1947 م کې انګرېزانو د کلات اختيار د کلات خان ته حواله کړ يا وسپاره او د کلات خان سمدستي د کلات د آزادۍ اعلان وکړ او جناح د کلات د خان تر حاکميت لاندې د آزاد بلوچستان په معاهده باندې دستخط وکړ يا امضاء يې کړ .

ګرانو وطنوالو په 12 Aug 1947 باندې نيويارک ټايمز کې خبر راغي چې د يوې معاهدې لاندې پاکستان کلات د يو آزاد رياست په حيث ومني . په 14 Aug 1947 پاکستان جوړيږي او په همدغه 15 Aug 1947 باندې په نيويارک ټايمز کې ددنيا په نقشه کې

د آزاد بلوچستان لپاره یوه جلا نقشه ښودل سوې ده نو چې کله پاکستان جوړ سو نو جناح او د پاکستان چې کوم قانوني مشران وو هغوی ته پته وه چې د ډیورنډ د کرښې معاهده خو غلطه ده ځکه د بین الاقوامي یا بین المللي قانون مطابق چې کله د کومې کرښې په باره کې د سرحد په توګه چې کله کومه معاهده کیږي نو هغه کرښه چې په کومو کومو هیوادونو تیریږي نو په هغه معاهده به د هغه ټولو هیوادونو مشران دستخط (امضاء) کوي نودا کرښه د بلوچستان په ځمکه هم تېره شوې ده خو دبلوچستان څخه نه چاه په دې اړه کومه پوښتنه کړې ده او نه هم د بلوچستان د دولت له اړخه څه دستخط شته نو د ډیورنډ کرښې معاهدې په هغه ورځ خپل قانوني حیثیت له لاسه ورکړې دې چې په کومه ورځ دا معاهده منځته راغلې ده نو ددې غیر قانوني غلطۍ د پټولو لپاره ډېر کوښښ وکړې چې د کلات خان رضا کړي اود کلات الحاق له پاکستان سره وکړي خو په 21 February 1948 م کال کې د کلات دارالعوام یا آپرهاوس Upper house او Lower house لوور هاوس دا فیصله وکړه چې موږ د پاکستان سره الحاق کول نه غواړو او موږ خپل حیثیت د یو آزاد او خودمختار دولت په حیث غواړو بیا په 9 march 1948 کې جناح د کلات خان ته ولیکل چې زه نور ستاسو سره خط او کتابت نه کوم او اوس د کلات په باره کې به ستاسو سره خبرې د پاکستان دولت کوي ځکه د پاکستان ددولت فیصله داوه چې پر کلات به حمله کوو او پر کلات به ورخېژو .

ګرانو وطنوالو کلات 227 ورځې آزاد او خودمختاره ریاست وو او په دې 227 ورځو کې د کلات سفارت په کراچي کې موجود وو او پر هغه به د کلات بیرغ ولاړ وو او سفیر به هم هلته اوسېدې . په 26 march 1948 کې د پاکستان فوج د بلوچو چې کومې د سمندر اړخ ته علاقې وې لکه پسنۍ،جیواني،او تربت په هغې باندې ورننوتل او دغسې پاکستان د کلات خلاف اجراآت شروع کړل په هغه وخت کې د پاکستان پلازمینه کراچي وه اود پاکستان دولت په کراچي کې اعلان وکړ چې د کلات خان په خپل مرز یا سرحد د پاکستان سره شامل کړې حالانکه د کلات پارلمان د پاکستان سره د کلات الحاق نامنظور کړې وو اود کلات د خان څخه یط د توپک د شپېلۍ په زور دستخط اخیستي وو او کلات یې په وچ زور له پاکستان سره شامل کړې دا معاهده خو پکار وه د دوو هیوادونو پاکستان او بلوچستان په منځ کې سوې وای خو دوی په وچ زور د کلات له خان څخه دستخط واخیستي خو د پاکستان ددې جنایت خلاف نه د افغانستان دولت او نه په کوزه پښتونخوا کې د پښتنو هغه تش په نامه قام پرسته مشرانو څه عکس العمل ښکاره نکړ .

جناح امریکایانو ته ویلې وو چې زما سره مکمل معلومات دي چې روسانو په کلات کې خپل اجنټان مقرر کړې دي چې هغوی به بیا په دې خطه کې ستاسو ګټو ته تاوان رسوي او پاکستان خو ستاسو متحد هیواد دې او ستاسو سیاسي،علاقه یي،سیمه ییزو او ستراتیژیکو ګټو به په هر حال کې خیال ساتل کیږي حالانکه جناح دا بلکل دروغ ویلې وو جناح د ډیورنډ

د کربښې چې کومې قانوني غلطۍ وې نو د هغه د پټولو په خاطر پر کلات وروختې . دلته یوه بله ډېره اهمه واقعه سوې ده لکه چې پر کلات د ورختو نه مخکې دا خبره سوې وه او هغوی (امریکا) پر کلات د ورختو خبره منلې وه ځکه چې 1948 march 26 م کې پر کلات حمله وکړه خو دهغه نه درې ورځې مخکې په 1948 march 23 م کې په پاکستان کې د امریکا سفیر امریکا ته ولیکل چې د کلات دا لاندې چې کوم ریاستونه دې لکه لاسبیلان،ښاران او مکران د پاکستان سره په خپل مرزي شامل سو نو لنډه او اوږده داچې پاکستان یو آزاد هیواد له حلقه تېر کړ خو دنیا خاموشه پاتې شوه او که فرض کړه د کلات خان دستخط کړې هم وي نو هغه 4 ځلور کاله په پنجاب کې نظربند وو او خپلو بچو به هم ملاقات ورسره نشوای کولای اود هغه دستخط هیڅ قانوني حیثیت نلري د هغه دستخط په یو تاریخ شوې دې خو پر هغه کاغذ د جناح دستخط په بل تاریخ شوې دې خو دلته یو سوال پیداکیږي فرض کړه که چیري د افغانستان ریس جمهور پاکستان ته لاړ سي اود پاکستان سره دستخط وکړي چې ما د ډیورنډ کربښه په رسمي توګه ومنل ،نو ایا د افغانستان ولس به دا خبره ومني!؟   نو موږ به دا خبره په هیڅ حالت ونه منو .

ګرانو هیوادوالو ددې علاوه په هره معاهده کې څه ګواهان یا شاهدان موجود وي خو د کلات د خان او جناح په معاهده کې یو ګواه یا شاهد هم نسته دا هم ویل کیږي چې د کلات د خان څخه په زور پر سپین کاغذ دستخط اخیستل سویدي او بیا وروسته پاکستان پرې لیکنې کړې دي .ددې نه پس بیا وروسته ځیني بلوچان د احتجاج په ډول غرونو ته وختل او د پاکستان خلاف یې مسلحانه مبارزه یې شروع کړه چې په هغې کې یو مشر نوروز خان بلوچ هم وو چې بیا وروسته د هغه سره د پاکستان فوج په قرآن شریف باندې قسم وکړ چې د غرونو نه راکوز سې او عامه معافي درکوو نو دوی په 1959 May 15 م کال کې له غرونو نه راکوز سول چې په هغوی کې د نوروز خان زامن او لمسیان هم موجود وو خو په قرآن شریف د قسم با وجود پاکستان هغه ټول بندیان کړل او د غدارۍ مقدمه یې پر وچلوله او په 1960 July 15 کال کې د نوروز خان بلوچ د کور پنځه کسان یې د حیدر اباد په جیل یا زندان کې اعدام کړل او نوروز خان بلوچ یې د ډیر عمر لکبله مړ نکړې او نوروز خان بلوچ په 1964 م کال د اکولو په زندان کې مړ سو

انالله وناالیه راجعون

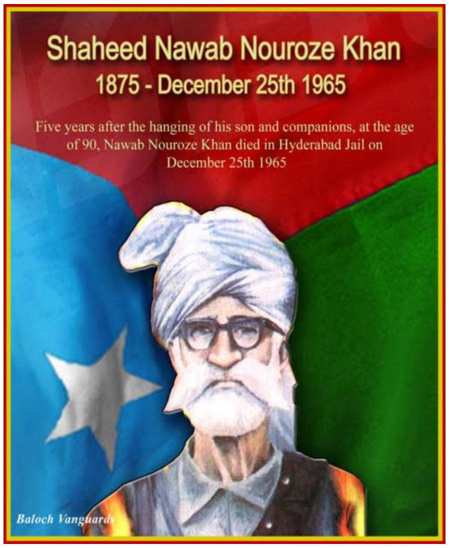

نوروزخان بلوچ د ۱۹۵۹
د جولای ۱۵ نېټه هغه
وخت چې نوموړي د
پاکستان فوج لخوا په چل
سره په قرآن شریف د قسم
وروسته له غرونو راکوز
شو خو بیرته یې زنداني
کړ.

چې کله پاکستان بلوچان د خپلې نه لاندې کړل نو بیا یې د پښتنو بندوبست شروع کړ او په 12 August 1948 م کې په بابړه کې د پښتنو قتل عام وکړ حالانکه په February 1948 23 م کې باچاخان د پاکستان په آیین سازه اسامبلې یا پارلمان کې د پاکستان په قانون د پاکستان د وفادارۍ قسم کړې وو .

ګرانو وطنوالو بیا وخت تیرېدې چې سیاسي هلې ځلې شروع سوې نو شېږ مختلفې پارټۍ سره یوځای سوې او هغوی یوه نوې پارټې جوړه کړه چې د هغو نومونه داوه : د صوبه سرحد نه خدایي خدمتګار د باچاخان په مشرۍ ،د سند نه سندمحاذ د جی ام سید په مشري،د سند نه بله پارټې د حیدر بش جتووي په مشرۍ کې،د بلوچستان نه وررور پښتون د عبدالصمد خان اچکزي په مشرۍ کې بله پارټې د بلوچستان نه د اسمان ګل د شهزاده عبدالکریم خان په مشري کې ،د پنجاب نه د آزاد پاکستان پارټې د میا افتخارالدین او محمد علي قصوري په مشرۍ کې. دوی چې په شریکه کومه پارټې جوړه کړه نو نوم یې ورته نیشنل پارټې کېښود دا د کال 1956 م خبره ده.

خو بیا په کال 1957 م کې د مشرقي پاکستان نه د عوامي لیګ نه عبدالحمید بشاني یوه ټوټه راجلا کړه او په نیشنل پارټې کښې ګډه کړه او نوم یې ورته د نیشنل پارټې نه نیشنل عوامي پارټې کیښود . د پارټې صدر مولانا عبدالحمید بشاني او محمودالحق عثماني وټاکل سو او دا پارټې بیا په نیپ NAP ډېره مشهوره سوه خو په اخیره کې دا پارټې یوازې پښتنو او بلوچو ته پاته سوه او چې کله په پاکستان کې د ون یونټ One Unit مات شو او بلوچان او پښتانه په یوه صوبه یعني بلوچستان کې وتړل سول نو بلوچان سرداران نه سند ته لاړل نه پنجاب ته لاړل بلکې خپلو پښتنو ورونو صوبه سرحد ته لاړل . خیربش مرۍ،اکبر بکټي،میرغوث بزنجو او عطاءالله منګل ولي خان ته راغلل خو هغوی نه څه پته (معلومات) وو چې په

راتلونکې وخت کې به د همدې ولي خان له لاسه د پښتنو او بلوچو د ورورولۍ په سر به له ضیاءالحق سره معامله کیږي .

ګرانو وطنوالو بیا چې کله په کال 1970 م کې په پاکستان کې په لومړي ځل ټولټاکنې وشوې نو په بلوچستان او صوبه سرحد کې ټاکنې نیشنل عوامي پارټي وګټل خو د پاکستان د ټوټه کېدو نه پس وروسته په صوبه سرحد او بلوچستان کې د نیشنل عوامي پارټي او جمعیت علماء الاسلام ګډ حکومتونه جوړ سول . په صوبه سرحد کې د نیپ له اړخه ګورنر ارباب سکندر مقرر سو او په بلوچستان کې ګورنر میر غوث بزنجو او وزیر اعلی عطاءالله مینګل د نیپ له اړخه مقرر کړای سول چې دا دواړه مشران بلوچان وو چې داد بلوچو او پښتنو د ورورولۍ یو لوی مثال دې خو نهه 9 میاشتې تېرې شوې د پاکستان دولت ددوی حکومتونه ړنګ کړل اود پښښتنو او بلوچو 120 کسه سره د مشرانو د حیدراباد جېل ته واچول سول او په دوی د غدارۍ مقدمه شروع سوه دا د ذوافقارعلی بوټو د حکومت دوره وه.

ګرانو وطنوالو د پښتنو او بلوچو دغسې ډول ورورولي همېشه د پاکستان د اسټبلشمنټ،دپاکستان د پوځ،اود پاکستان د استخباراتي ادارې ISI د سترګو ازغی وو. نو د پاکستان همېشه دا کوښښ وو چې ددوی په منځ کې نفاق پیداکړي چې اول د بلوچو په آزادۍ مین تحریکونه ختم کړي او بیا په پښتنو کې هم لاري وباسي چې کوم خلک خرڅیږي نو بیا هغه په مختلفو طریقو د ځان غلامان کړي.

او چې کوم په قام مین پښتانه دي او نه خرڅیږي نو د هغوی څخه په یو مستقبل طور ځان خلاص کړي نو چې کله ضیاءالحق مارشېلا راوست او ذوالفقار علی بوټو یې لیري کړ او په پاکستان کي مارشېلا ولګېده نو ضیارالحق د حیدراباد زندان ته ولي خان ته لاړ او صرف د ولي خان سره یې ملاقات وکړې د ډېر اوږد ملاقات نه وروسته دوی یو د بل نه رخصت واخیست   او یو څو ورځې وروسته ولي خان او د هغه پښتانه ملګرې له زندان نه خلاص سول او ولي خان بلوچان په زندان کې پرېښودل په هغه وخت کې به ټولو خلکو ولي ته به ډیر زیات بد ویل چې ولي خان د خپلو بلوچانو ملګرو سره غداري وکړه خو خبرې پټې وې چې د ولي خان او ضیاالحق په منځ کې څه خبرې او فیصلې سوې دي؟ ولي خان د ضیاءالحق د مارشیلا ښه په داډه توګه مرسته وکړه څه ورځې وروسته ولي خان ته به کراچي کي آییر مارشال نورخان ډوډۍ کړې وه چې په دغه وخت کې ضیاءالحق ولي خان ته ټلیفون وکړ او ورته ویې ویل چې څنګه زما او ستا خبره سوې ده زه به یوه هفته پس د بلوچو د زندان څخه د خلاصون اعلان کوم نو ولي خان ورته وویل چې زه اوس په کراچي کې یم نو که دا اعلان تاسي سبا ماښام کولای سي نو زه به سبا سهار وختي د حیدر اباد زندان ته لاړشم اود بلوچو سره به لږ سپیناوی وکړم نو ضیاءالحق ورته وویل چې زه درته لږ یو ساعت پس ټلیفون کوم نو بیا ساعت پس ضیاءالحق ولي خان ته ټلیفون وکړ چې زه به سبا ماښام د بلوچو د زندان

ڠخه د آزادۍ اعلان کوم چې هغوی به موږ خوشي کوو داد کال 1977 Dec 31 مې خبره ده . په سبا ولي خان د حيدراباد زندان ته لاړې اود خير بش مري سره ملاو سو نو خيربش مری ته ولي خان وويل چې تاسې مسلح جدوجهد شروع کړې دې او بلوچان مو غرونو ته لېږلي دي او موږ خو په عدم تشدد باندې عقيده لرو نو پدې وجه او دا خبرې زموږ خوښي ندي بل تاسو د کمونستانو سره رابطې ساتلي دي نو په دې وجه زموږ او ستاسي لاري جدا سوې دي نو خيربش مري ولي خان ته وويل چې موږ خو ستاسې سره يوځای په جېل کې وو نو موږ څه وخت غرونو ته خلک وخېژول او موږ د کمونستانو سره بيا څه وخت رابطې وساتلې ؟ او نه موږ د هغوی د رابطو حخه خبر يو او نه موږ ته د هغې مطابق څه علم شته بيا وروسته خيربش مري زياته کړه چې موږ په نيشنل عوامی پاټۍ کي ستاسو ملګري وو ته زموږ مشر وې نو موږ دې په جېل کي پرېښودو او ته زموږ څخه لاړې نو ولي خانه ځه!اود ضياءالحق سره دې په هر پروګرام معامله کړېده نو هغه پروګرام دې په مخه باندې يوسه خو ولي خان ورته وويل چې زموږ لاري نور جدا دي او دهغه څخه راپاڅېدې. نو بيا ولي خان ميرغوث بزنجو ته لاړې او هغه ته يې هم دا بابولاله سندره وويله نو ميرغوث بزنجو ولي خان ته وويل چې ګوره زه تاته يوه خبره کوم بلکې ورغاړه سو او په ژړا سو او ورته يې وويل چې ولي خانه په ژوند خو درنه نه جداکېږم صرف په مرګ به درنه جداکېږم خو ولي خان هغه له ځان نه جدا کړ او ورته يې وويل چې زموږ لارې جدا سوې!.

خان عبدالولي خان
(ولی خان)

نو ګرانو وطنوالو د پښتنو او بلوچو وروروولي او اتحاد د ضياءالحق او ولي خان د سازش په وجه تباء او برباد سوه.خو دلته يو سوال راپيداکيږي چي ولي خان د هغه بلوچو څخه ګيله کوي چې هغوی د ولي خان سره په زندان کې پراته وو چې دوی د تشدد لاره اختيار کړې ده او ولي خان دوئ د عدم تشدد پيروي قام دي نوچې کله د ولي خان په مشرۍ کي په کوزه پښتونخوا کې بمونه اچول کيدل نو په هغه وخت کې عدم تشدد چيرته وو !؟ او چي ولي خان هغوی ته ويل چې تاسو کمونستانو سره خبره کړې ده نود نيشنل عوامي پارټۍ يو جنرل سکرټر افضل بنګښ پاته سوې وو او بل جنرل سکرټر اجمل خټک پاته سوې وو چې دا د ولي خان سره د پارټۍ جنرل سکرټران وو نو ايا دا دواړه کمونسټان نه وو !؟ بل اړخ ته له بده مرغه چې اوس په موجوده وخت کې بلوچستان کې کوم بنده ځانته قام پرست وايي او د

پښتنو په نوم سیاست کوي هغه خو قسم کړي دي چې د بلوچو او پښتنو تر منځ چې څومره د پښتنو او بلوچو د نفاق اور ته لمن وهلای سي نو وهي به يې او دغسي هغه د پاکستان د اسټبلشمنټ پروژه پر مخ باندي وړي ،خو بل اړخ ته په محکوم افغانستان یا کوزه پښتونخوا کي چې چیرته هم په پښتنو یا بلوچستان کي په بلوچو ورونو باندې د پاکستان له طرفه زور زیاتی شوې دې نو آزاد افغانستان دولتونو او ولس ورته په اوار تندي هرکلی ویلې دې اود خپلو ورونو په شان يې خپلي سینې ته رانژدې کړي دي .

او زما ځاني ملاقات په کابل کې د خیربش مري سره د هغه په کور کي شوې وو .

ګرانو وطنوالو د کال1948 نه به هر حال د شپې یو ساعت یا ګهنټه د کوزي پښتونخوا د پښتنو لپاره د کابل راډیو نه یو پروګرام خپرېدې خو چې کله داؤدخان په 1973 م کال کې په اقتدار کې راغلې نو دا پروګرام د پښتنو اوبلوچو په نوم واړول سو او ورسره يې د قبایلو یو مستقل ریاست نه د سرحداتو وزارت جوړ کړ.

ګرانو وطنوالو موږ افغانان او بلوچ ورونه د جغرافیي د لحاظه سره هم لاس لستوڼی یو د بلوچستان یو اړخ ته سمندر دي بل اړخ ته يې پاکستان دې چې هغه د بلوچو دښمن دې ، دریم اړخ ته ایران دې چې هغه هم د بلوچو دښمن دي خو واحد افغانستان دې چې هغه د بلوچستان ښه ګاونډی او ورور هیواد دې.

ګرانو وطنوالو د مرکزي آسیا ټول هیوادونه به د افغانستان په سینه تیریږي او د ګوادر بندرګاه څخه به استفاده کوي او دغسي د بلوچستان هیواد د ترقی په لور ګام اخیستونکی شي . دبلوچستان آبادي او ترقي د افغانستان آبادي او ترقي ده او دغسي د افغانستان آبادي او ترقي د بلوچستان آبادي او ترقي ده :

ګرانو ورونو خویندو او بچو،زه د کوزي پښتونخوا پښتنو او د بلوچستان بلوچو ته یو خواست کوم چې زموږ د ټولو منزل یو دې چې هغه د پاکستان څخه آزادي ده او زموږ دښمن هم یو دې چې هغه پاکستان دې نو راځئ چې د ورونو په شان لاسونه سره ورکړو او د پاکستان څخه ځان خلاص کړو که نه نو؛دا ویني به نه په لر کي نه بر کي او نه بلوچستان کې بندیږي .

تل دي وي د افغانستان او محکوم افغانستان او بلوچستان د ولس په منځ کي د ورورولی تړون

د لوی افغانستان د غورځنګG.A.M

رهبر

مشال خان ټکر